ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 70ον ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, 1934. Ἀριθ. 1.

Ὁ Συντάκτης τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς» εὔχεται ὅπως τὸ ἔτος 1934 φέρῃ εἰς πάντας μὲν τοὺς συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστας αὐτοῦ πᾶν ἀγαθὸν ἐγκόσμιον καὶ πᾶσαν εὐλογίαν παρὰ Κυρίου, εἰς δὲ τὴν φίλην πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος ἡμῶν εὐημερίαν καὶ προκοπὴν εἰς τὴν χρηστότητα, τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν νηφάλιον ἐθνικὴν ἐργασίαν, ἅτινα εἶναι τὰ ἀπαραίτητα θεμέλια παντὸς ἐθνικοῦ μεγαλείου.

ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ ΕΤΗ

Μὲ τὸ παρὸν τεῦχος ὁ «Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς» εἰσέρχεται εἰς τὸ 70ὸν ἔτος τῆς τακτικῆς του ἐκδόσεως. Εἶναι ἑπομένως ὄχι μόνον τὸ ἀρχαιότατον πάντων τῶν σήμερον ἐκδιδομένων Ἑλληνικῶν περιοδικῶν, ἀλλὰ καὶ ἀρχαιότερον κατὰ 15 ἔτη τῆς ἀρχαιοτέρας τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδομένων ἡμερησίων ἐφημερίδων (τῆς γαλλοφώνου «Messager d'Athènes», ἀγούσης ἤδη ἡλικίαν 55 ἐτῶν). Εἴπομεν ἀνωτέρω «τῆς τακτικῆς του ἐκδόσεως», διότι ὁ «Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς» ἤρχισεν ἐκδιδόμενος τῷ 1858, ἤτοι, πρὸ 76 ἐτῶν, καὶ ἐξεδόθη τακτικῶς καὶ ἀνελλιπῶς ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου ἱδρυτοῦ καὶ συντάκτου του ***Μιχαὴλ Καλοποθάκη*** μέχρι τοῦ θανάτου του ἐν ἔτει 1911, ἤτοι, ἐπὶ 53 συναπτὰ ἔτη. Κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς ὅμως πολέμους καὶ τὸν Παγκόσμιον Πόλεμον ἡ ἔκδοσις τοῦ «Ἀστέρος» ὑπέστη διαλείψεις καὶ διακοπάς, ἐπειδὴ οἱ ἡμίσεις τῶν τότε συνδρομητῶν του ἔζων ἐν Τουρκίᾳ, αἱ μετὰ τῆς ὁποίας ταχυδρομικαὶ συγκοινωνίαι τῆς Ἑλλάδος ἦσαν διακεκομμέναι καθ' ὅλα τὰ πολεμικὰ ἔτη καὶ ἐπὶ ἓν ἔτος μετὰ τὴν Ἀνακωχήν. Τέλος, ἀπὸ τοῦ 1921 ἐπανήρχισεν ἡ τακτική του ἔκδοσις, συνεχισθεῖσα μέχρι σήμερον. Ὥστε ἀφαιρουμένης τῆς 6-ετίας τῶν ὡς ἄνω διακοπῶν, ὑπολογίζομεν μόνον 69 ἔτη τακτικῆς ἐκδόσεως μέχρι τέλους 1933, ἤδη δὲ εἰσερχόμεθα εἰς τὸ 70ὸν ἔτος.

Ἑβδομήκοντα ἔτη! Μία μακροχρόνιος ἀνθρωπίνη ζωή, τρεῖς γενεαὶ ἀν-

θρώπων! Ἡ πρώτη 35-ετία τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς» ὑπῆρξε περίοδος σκληρῶν ἠθικῶν ἀγώνων. Ὁ Μιχαὴλ Καλοποθάκης, θελήσας νὰ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως ἐν Ἑλλάδι, ἐγένετο ὁ στόχος ἀγρίων διωγμῶν, συκοφαντιῶν, προπηλακισμῶν καὶ ἀμειλίκτου κοινωνικοῦ ἐξοστρακισμοῦ ἐκ μέρους κοινωνίας ἐν πολλοῖς καθυστερημένης, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκόχλαζεν ὀξεῖα μισαλλοδοξία καὶ μεγάλη ἀμάθεια πνευματική. Τὸ ζήτημα τῆς θρησκείας ἐκρίνετο τότε ὄχι ὡς ζήτημα ἀτομικῆς συνειδήσεως, ὅπως πράγματι εἶναι, ἀλλ᾿ ὡς ζήτημα μᾶλλον πολιτικόν· καὶ ἐθεωρεῖτο προδότης καὶ ἀρνησίπατρις πᾶς Ἕλλην, ὅστις ἐτόλμα νὰ ἐκφράζῃ γνώμας θρησκευτικὰς μὴ συμφώνους πρὸς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Ἐθνικῆς Ἐκκλησίας, ἔστω καὶ ἂν αἱ γνῶμαί του αὗται ἐβασίζοντο ἐπὶ τοῦ καταστατικοῦ χάρτου τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας—τῶν Ἱερῶν Γραφῶν. Δὲν θέλομεν, καὶ δὲν θὰ ἦτο δίκαιον, νὰ κρίνωμεν τὴν νοοτροπίαν τῆς γενεᾶς ἐκείνης ὑπεράγαν αὐστηρῶς. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ κανεὶς ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μόλις πρὸ ὀλίγου εἶχον ἐξέλθει ἐκ τῆς μακραίωνος δουλείας, ὑπὸ τὴν ὁποίαν τὸ Ἑλληνικὸν γένος εἶχεν ἀπομονωθῆ ἀπὸ τοῦ λοιποῦ κόσμου καὶ εἶχε μείνει ἀμέτοχον πάσης κινήσεως πνευματικῆς, ἥτις συνετελεῖτο ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ. Ἐξ ἄλλου δὲ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ τὴν διαφύλαξιν τῆς ἐθνικῆς γλώσσης κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας κυρίως εἶχε συντελέσει ἡ ἐθνικὴ Ἐκκλησία. Ἦτο λοιπὸν εὐνόητος καὶ ἀπολύτως σεβαστὴ ἡ προσκόλλησις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἐθνικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν μόνην ἄλλως τε τὴν ὁποίαν εἶχε γνωρίσει. Ἦτο ἐπίσης εὐεξήγητος ἡ πολιτικὴ ἀντίληψις ὅτι ὡς θεσμὸς ἡ ἐθνικὴ Ἐκκλησία ἦτο ὁ κύριος συνεκτικὸς δεσμὸς τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ κράτους μετὰ τῶν διπλασίων καὶ τριπλασίων τὸν ἀριθμὸν Ἑλλήνων, οἵτινες παρέμενον εἰσέτι ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἕνωσις μετὰ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἀπετέλει τὴν Μεγάλην Ἰδέαν, τὸ προσφιλέστατον ἰδανικὸν τῆς φυλῆς μας.

Διὰ τοῦτο πρέπει μετὰ πολλῆς ἐπιεικίας νὰ κρίνωμεν (ὅπως ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ὁ Μιχαὴλ Καλοποθάκης πάντοτε ἔκρινε) τὴν ἀγρίαν μισαλλοδοξίαν τῶν χρόνων ἐκείνων. Πόσον δὲ ἀγρία ἦτο βλέπει πᾶς ὁ φυλλομετρῶν τὰς Ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μόνον δὲ πίστις ἀσάλευτος καὶ χαρακτῆρες ἀπολύτως εἰλικρινεῖς καὶ ἀδαμάντινοι, ὡς τοῦ Μιχαὴλ Καλοποθάκη καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὀλιγαρίθμων ὁμοδόξων, ἠδύναντο νὰ ἀνθέξωσιν εἰς τὴν ἠθικὴν πίεσιν μιᾶς κοινῆς γνώμης ἀπολύτως καὶ ὁμοφώνως ἀδιαλλάκτου.

Βαθμηδὸν ὅμως ὁ σάλος ἐκόπασε καὶ οἱ διωγμοὶ ἔπαυσαν. Ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία ἤρχισε νὰ ἀντιλαμβάνεται ὅτι οἱ «διαφωνοῦντες» οὗτοι Ἕλληνες ἐνεπνέοντο ὑπὸ μιᾶς ὑψηλῆς πνευματικῆς ἰδεολογίας, ὅτι μακρὰν τοῦ νὰ ἦναι «μίσθαρνα ὄργανα» ξένης προπαγάνδας, ὡς ἐσυκοφαντοῦντο, εἶχον θυσιάσει κάθε κοσμικὸν συμφέρον χάριν τῆς ἰδεολογίας των καὶ ὅτι Ἕλληνες πατριῶται ἁγνότεροι αὐτῶν δὲν ὑπῆρχον. Καὶ τὴν σήμερον ἡ Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ κοινωνία, καθαρότερον διακρίνουσα τὰ πράγματα, σέβεται τὴν τοιαύτην ἰδεολογίαν, καίπερ διαφωνοῦσα ἐν πολλοῖς πρὸς αὐτήν, καὶ ἀναγνωρίζει ὅτι καὶ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες Εὐαγγελικοὶ ζητοῦμεν νὰ ἀκολουθήσωμεν τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν εἰλικρινῆ ἀντί-

ληψίν μας τῆς διδασκαλίας Αὐτοῦ. Ἡμῶν δὲ ὁ πόθος καὶ ὁ σκοπὸς δὲν εἶναι ἡ ὑπονόμευσις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ἡ μετονομασία τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος εἰς Προτεστάντας, ἀλλ' ἡ πνευματικὴ ἀφύπνισις τοῦ ἔθνους ἡμῶν διὰ τῆς εὐρυτάτης διαδόσεως καὶ ἐπιδράσεως τοῦ μακαρίου Εὐαγγελίου εἰς πᾶσαν τάξιν τῆς κοινωνίας.

Ὑπὲρ τοῦ ὑψηλοῦ τούτου καὶ ἱεροῦ σκοποῦ ἀγωνίζεται τὸ περιοδικὸν ἡμῶν ἐπὶ 70 καὶ πλέον ἔτη. Τὸ ἂν καὶ κατὰ πόσον ὁ ἀγών μας ἀπέφερε καρπούς, δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς νὰ κρίνωμεν· ἐπαφιέμεθα εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Κυρίου τοῦ ἀμπελῶνος, τοῦ ἐτάζοντος καρδίας καὶ νεφροὺς καὶ κρίνοντος δικαίως. Ἡμέτερον ἔργον εἶναι, ὡς ὁ σπορεὺς γεωργός, νὰ σκορπίζωμεν ἁδρᾷ χειρὶ τὸν πολύτιμον σπόρον τοῦ Εὐαγγελίου, ἀφίνοντες εἰς τὸν Θεὸν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν βλάστησιν καὶ τὴν αὔξησιν κατὰ τὴν ἰδίαν Αὐτοῦ εὐδοκίαν.

Καὶ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ συνεργασθῶμεν εἰλικρινῶς μὲ πάντα ὁμοεθνῆ ἀγωνιζόμενον τὸν καλὸν τοῦτον ἀγῶνα, καὶ ἂν ἔτι διαφωνῶμεν πρὸς αὐτὸν εἴς τινα, ἀρκεῖ νὰ ἀναγνωρίζῃ ὅτι μόνον ὁ Χριστὸς καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν ζῶσα πίστις δύναται νὰ σώσῃ τὸ ἔθνος ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ.

ΚΥΡΙΕ, ΑΦΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΕΤΟΣ

> «Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν ὁ Ἰησοῦς: Συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην καὶ ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· «Ἰδού, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;» Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· «Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕωσοῦ σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κοπρίαν. Καὶ ἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.» (Λουκ. ιγ'. 6-9).

Πολλαχοῦ τῆς Γραφῆς ὁ ἄνθρωπος παρομοιάζεται πρὸς δένδρον (Ψαλμ. α'. 3. Ἱερεμ. ιζ'. 8. Ἰωάν. ιε'. 2, 4, 5, Ρωμ. ζ', 4, κλπ.), ἡ δὲ δρᾶσίς του, τὰ ἔργα του, πρὸς τὸν καρπόν. Ἔχει δὲ βαθεῖαν σημασίαν ἡ τοιαύτη παρομοίωσις, καθότι ὁ καρπὸς εἶναι τὸ ὀργανικὸν γέννημα τοῦ δένδρου καὶ ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐσωτερικῆς του ζωτικότητος καὶ οὐχὶ ἐξωτερική τις προσθήκη ἢ παράρτημα ἑτερογενές. Εἶναι δὲ ἡ παρομοίωσις αὕτη καὶ πιστὴ εἰκὼν τῆς σχέσεως μεταξὺ πίστεως καὶ ἔργων—ἡ μὲν πίστις εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ ζωϊκὴ δύναμις, ἥτις παράγει τὰ ἔργα, ταῦτα δὲ εἶναι τὸ προϊὸν καὶ ἡ ὁρατὴ ἀπόδειξις τῆς πίστεως.

Ἡ προκειμένη παραβολὴ εἶναι σοβαρὰ καὶ διδακτικὴ παραίνεσις πρὸς τοὺς Χριστιανούς, ὡς ἄτομα καὶ ὡς κοινωνίας, νὰ προσέξωσι πῶς ζῶσι καὶ πῶς δρῶσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, μήποτε ὑποπέσωσιν εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκκοπῶσι διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ πνευματικὴν ἀκαρπίαν αὐτῶν. Ὅτι περὶ τῶν Χριστιανῶν

πρόκειται καὶ οὐχὶ περὶ τῶν κοσμικῶν ἐν γένει ἀνθρώπων, ἐμφαίνεται ἐκ τῆς φράσεως «συκῆν πεφυτευμένην **ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ»**— δηλ. δένδρον πεφυτευμένον εἰς ἔδαφος καλλιεργημένον καὶ ἐντὸς χώρου περιφράκτου καὶ προφυλαγμένου. Ὁ Χριστιανὸς θεωρεῖται ὡς πεφυτευμένος ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Θεοῦ· ὁ Χριστὸς εἶπεν· «Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, ὑμεῖς τὰ κλήματα» (Ἰωάν. ιε΄. 2, 5). Τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἔχουσι προνομιοῦχον θέσιν, ἀπολαύοντα ἰδιαιτέρων προνομίων πνευματικῶν· ἔχουσι τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν ζωογόνον ἐπίδρασιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὸν καθημερινόν των βίον, ἔχουσι τὰ προνόμια καὶ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ. Πάντα ταῦτα πρέπει νὰ τοὺς κάμνωσι νὰ αὐξάνωσιν εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν χάριν, καὶ νὰ καρποφορῶσιν εἰς ἔργα καλά. Πόσον ὑπερτέρα εἶναι ἡ πνευματικὴ ἡμῶν θέσις τῆς τῶν μὴ Χριστιανῶν! Ποσάκις δὲ καυχώμεθα ὡς ἄτομα, ὅτι εἴμεθα κληρονόμοι τῆς νέας οἰκονομίας ἐν Χριστῷ! ποσάκις κομπάζομεν ὡς ἔθνος οἱ Ἕλληνες, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον ἐγράφη εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν, ὅτι τὸ ἔθνος ἡμῶν ὑπῆρξε τὸ κύριον ὄργανον τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν παρέλαβεν ἀπ᾿ εὐθείας παρὰ τῶν Ἀποστόλων τὰ δόγματα τῆς πίστεως ἡμῶν!

Ὦ, πόσον μεγάλη εἶναι τότε ἡ εὐθύνη ἡμῶν καὶ ὡς ἔθνους καὶ ὡς ἀτόμων! Δικαίως ὁ Θεὸς ζητεῖ παρ᾿ ἡμῶν **καρπούς,** ἔργα ἄξια τῶν εὐλογιῶν, ἃς ἐλάβομεν καὶ λαμβάνομεν. Καὶ ζητεῖ παρ᾿ ἡμῶν πολὺ περισσοτέρους καὶ ὡραιοτέρους καρπούς, ἀφ᾿ ὅσους ζητεῖ παρὰ τῶν Κινέζων καὶ Ἰνδῶν καὶ εἰδωλολατρῶν, οἵτινες δὲν εἶναι ἀκόμη πεφυτευμένοι ἐντὸς τοῦ ἀμπελῶνος Αὐτοῦ. Ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων μᾶς διδάσκει τὴν σοβαρὰν ταύτην ἀλήθειαν πέρα πάσης ἀντιλογίας, καὶ δέον νὰ τὴν μελετῶμεν πάντοτε μὲ καρδίαν πολὺ ταπεινόφρονα, ἰδίως ὅμως κατὰ τὴν στιγμήν, καθ᾿ ἣν εἰσερχόμεθα εἰς νέον ἔτος τῆς ζωῆς ἡμῶν.

Ὁ Κύριος ἔρχεται καὶ ζητεῖ καρπὸν παρ᾿ ἡμῶν. Ἔχομεν νὰ Τῷ ἐπιδείξωμεν τοιοῦτον; Ἡ πίστις, ἣν ὁμολογοῦμεν διὰ τῶν χειλέων, καρποφορεῖ εἰς ἔργα καλά, εἰς ἔργα ἀγάπης, πραότητος καὶ καθαρότητος; Ἔχομεν νὰ δείξωμεν ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος—«ἀγάπην, χαράν, εἰρήνην, μακροθυμίαν, χρηστότητα, ἀγαθωσύνην, πίστιν, πραότητα, ἐγκράτειαν»; (Γαλάτ. ε΄. 22). Ἢ μόνον «νεκρὰ ἔργα», ἔργα τοῦ νόμου, εἰς οὐδὲν ὠφελοῦντα, ὅπως οἱ καρποὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες διὰ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ δένδρου οὐδέποτε ὡριμάζουσιν;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον σοβαρὰ δι᾿ ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν, καθ᾿ ὅσον βλέπομεν ἐκ τῆς προκειμένης προβολῆς ὅτι ὁ Κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, ἂν ἐξακολουθήσῃ μὴ εὑρίσκων ἐν ἡμῖν καρπόν, θὰ διατάξῃ τὴν ἐκκοπὴν ἡμῶν. Ὁ Θεὸς μακροθυμεῖ μὲ τὸν ἄνθρωπον, δὲν θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ σπλαγχνίζεται ὡς ἀληθὴς Πατὴρ τὰς ἀδυναμίας τῶν τέκνων Του. Ἀλλὰ διὰ πολλοὺς λόγους δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπ᾿ ἄπειρον ἡ εὐσπλαχνία Του αὕτη, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἐπιμένῃ ζῶν βίον στεῖρον καὶ ἄκαρπον εἰς ἔργα πίστεως. Εἷς λόγος εἶναι, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος καὶ δὲν δύναται νὰ ἀθετήσῃ τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος ἔθεσε διὰ τὴν κυβέρνησιν τοῦ ἠθικοῦ, ὅπως καὶ τοῦ ὑλικοῦ, κόσμου. Δὲν δύναται ἐπ᾿ ἄπειρον νὰ ἀνεχθῇ τὴν ἀπιστίαν, τὴν σκληροκαρδίαν, τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ὀνομαζομένων Χριστιανῶν, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ὥρα, καθ᾿ ἣν θὰ

διατάξῃ, ὡς ὁ Κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, νὰ ἐκκοπῇ τὸ ἄκαρπον καὶ ἄχρηστον δένδρον. Ἕτερος λόγος εἶναι, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀκαρπία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὕβρις καὶ περιφρόνησις πρὸς τὴν σωτήριον θυσίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐσταυρώθη, ὅπως ὁ ἄνθρωπος λάβῃ νέαν ζωήν, ζωὴν πίστεως καὶ ἔργων καλῶν. Ἐὰν λοιπὸν ἡμεῖς οἱ λεγόμενοι Χριστιανοί, οἱ «ἅπαξ φωτισθέντες καὶ γευσάμενοι τῆς ἐπουρανίου δωρεᾶς καὶ μέτοχοι γενόμενοι Πνεύματος Ἁγίου», παραπέσωμεν πάλιν εἰς τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἐμμένωμεν εἰς τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ***ἀνασταυροῦμεν*** εἰς ἑαυτοὺς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ καταισχύνομεν Αὐτὸν (Πρὸς Ἑβρ. στ΄. 6). Τρίτος λόγος, δι᾽ ὃν ὁ Θεὸς δὲν δύναται ἐπ᾽ ἄπειρον νὰ ἀνεχθῇ τὴν ἀπιστίαν καὶ ἀκαρπίαν ἡμῶν, εἶναι ὅτι μένοντες οὕτως ἄκαρποι, «***καταργοῦμεν καὶ τὴν γῆν***»—δηλ. καθιστῶμεν ἄχρηστον καὶ τὸ περιβάλλον ἡμῶν, ὅπως ἡ ἄκαρπος συκῆ, ἐνῷ ἐκκοπτομένη ἠδύνατο νὰ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ δένδρου καλητέρου. Ὁ Χριστιανός, ὅστις δὲν ζῇ ὅπως ὁ Χριστὸς ἀπαιτεῖ καὶ διδάσκει, εἶναι ἐπιβλαβής, οὐ μόνον εἰς ἑαυτὸν ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὸ παράδειγμά του παρασύρει τοὺς ἀσθενεστέρους ἀδελφούς του, ἀλλὰ καὶ φέρει σκάνδαλον καὶ ὀνειδισμὸν καὶ ἀντιλογίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους, ὁ Θεὸς ἐπὶ τέλους θέτει τέρμα εἰς τὴν ἀνοχὴν καὶ μακροθυμίαν Του καὶ διατάσσει τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ἀκάρπου Χριστιανοῦ. Ποῖον δὲ εἶναι τὸ τέλος τούτου; «Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλόν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται» (Ματθ. ζ΄. 19). «Οὗτοί εἰσι . . . νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων περιφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα, . . . ἀστέρες πλανῆται, διὰ τοὺς ὁποίους τὸ ζοφερὸν σκότος εἶναι τετηρημένον εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰούδ. 12, 13).

Ἀλλ᾽ ἡ παραβολὴ περιέχει καὶ ἕτερον πρόσωπον, ἐκτὸς τοῦ κυρίου τοῦ ἀμπελῶνος. Οὗτος εἶναι ὁ ἀμπελουργός, ὅστις μεσιτεύει ὑπὲρ τῆς ἀκάρπου συκῆς λέγων, «***Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος!***» Δὲν εἶναι δὲ δύσκολον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦτο νὰ διακρίνωμεν αὐτὸν ***τὸν πανεύσπλαγχνον Σωτῆρα ἡμῶν,*** ὅστις ἀνελθὼν εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεσθεὶς πάλιν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός, μεσιτεύει ὑπὲρ ἡμῶν λέγων: «***Ἄφες αὐτοὺς καὶ τοῦτο τὸ ἔτος!***» Οἱ ἄκαρποι οὗτοι Χριστιανοί, ἡ ἄκαρπος αὕτη Χριστιανικὴ ἐκκλησία, Χριστιανικὴ κοινωνία, Χριστιανικὴ οἰκογένεια, εἶναι ἄξιοι καταδίκης καὶ καταστροφῆς, διότι δὲν περιπατοῦσιν ἀξίως τῆς ὑψηλῆς κλήσεώς των. Ἀλλ᾽ ἄφες αὐτοὺς καὶ τὸ ἔτος τοῦτο! Θὰ τοὺς καλλιεργήσω καὶ πάλιν, θὰ τοὺς ἐλέγξω διὰ τῶν κηρυγμάτων τῆς Ἐκκλησίας μου, θὰ τοὺς ἐγγίσω διὰ τῶν κινδύνων καὶ περιπετειῶν τοῦ βίου, θὰ τοὺς παραινέσω διὰ ζημιῶν καὶ ἀποτυχιῶν, διὰ δοκιμασιῶν καὶ θλίψεων, διὰ ἀσθενειῶν καὶ θανάτων. Ἴσως ἀφυπνισθῶσι καὶ ἀνανήψωσιν ἀπὸ τὸν λήθαργον αὐτῶν, ἴσως ζωογονηθῶσι καὶ ποιήσωσι καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας καὶ οὕτω σωθῶσι τὰ δένδρα ταῦτα τοῦ ἀμπελῶνός Σου!»

Ἀλλ᾽ ὁ Χριστὸς οὐδένα βιάζει. Τοὺς πάντας καλεῖ, τοὺς πάντας ζητεῖ μὲ ἀγάπην καὶ οἶκτον καὶ συμπάθειαν, τοὺς πάντας δέχεται, ὅσον ἐλεεινοὶ καὶ ἀνάξιοι εἶναι, ἀρκεῖ νὰ προσέλθωσιν ἐν μετανοίᾳ καὶ συντριβῇ καρδίας. Σέβεται ὅμως

τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ὅπερ Αὐτὸς ἐδώρησεν εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ μόνον τοὺς ***θέλοντας*** σώζει ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

Ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, καὶ σὺ καὶ ἐγὼ εἴμεθα κατ᾽ ὄνομα Χριστιανοὶ—ἐβαπτίσθημεν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Τριάδος, εἰσήχθημεν εἰς τὴν ὁρατὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, παρακαθήμεθα εἰς τὸν μυστικὸν Δεῖπνον Αὐτοῦ, ἀπολαύομεν τῶν προνομίων τῆς Ἐκκλησίας Του, ὁμολογοῦμεν τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, ἀκούομεν τακτικῶς τὸ κήρυγμα τῆς ἀληθείας Του, ἀναγινώσκομεν τὸν Λόγον Του, ἐκτελοῦμεν τὰ ἐξωτερικὰ χρέη μας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ. Ἀλλ' ἆρά γε εἶναι πάντα ταῦτα ἀληθεῖς καὶ ἐπαρκεῖς καρποί, ὁποίους θέλει ὁ Κύριος ἡμῶν;

Εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ Νέου Ἔτους ἂς σταθῶμεν καὶ ἂς ἀναθεωρήσωμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη. Ἐὰν σήμερον ἔλθῃ ὁ Κύριος καὶ ζητήσῃ καρπὸν παρ' ἡμῶν, τί ἔχομεν νὰ τῷ παρουσιάσωμεν ἄξιον τοῦ ἁγίου ὀνόματος, ὅπερ φέρομεν; Ἢ μήπως εὑρεθῶμεν μόνον μὲ τὰ φύλλα (καὶ ταῦτα ξηρὰ) τῶν νεκρῶν ἔργων τοῦ νόμου—τῶν τύπων καὶ προσχημάτων καὶ ἐξωτερικῶν τῆς θρησκείας—πραγμάτων καλῶν μέν, ἀλλὰ παντελῶς ἀνωφελῶν, ὅταν δὲν συνοδεύωνται καὶ μὲ πίστιν καὶ ἀγάπην καὶ ἐθελοθυσίαν; Καλὰ εἶναι τὰ φύλλα, ἀλλ᾽ ἄνευ καρποῦ τὰ φύλλα δὲν δύνανται νὰ σώσουν τὸ δένδρον ἀπὸ τῆς ἀξίνης τοῦ κηπουροῦ. Οὐδὲν ἔργον, μὴ προερχόμενον ἐκ πίστεως καὶ μὴ συνοδευόμενον ὑπὸ ἁγίας ζωῆς, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς καρπὸς ἀρεστὸς εἰς τὸν Κύριον τοῦ ἀμπελῶνος.

Καὶ ἂν οὗτος, εὑρίσκων ἡμᾶς ἐστερημένους καρπῶν, διατάξῃ τὴν ἐκκοπὴν ἡμῶν, ὁποία θὰ ἦναι ἡ θέσις ἡμῶν, ὅταν ἀκούσωμεν ἐκ στόματος τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ τὴν αἰωνίαν καταδίκην ἡμῶν; «Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν» (Ματθ. ζ΄. 22).

Πρέπει ὁ Χριστὸς νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ κυριαρχήσῃ εἰς τὴν ζωήν μας—νὰ ἦναι μαζύ μας εἰς τὴν ὁδόν, εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ἀγοράν, εἰς τὸ γραφεῖον, εἰς τὰ ταξείδιά μας, εἰς τὰς συναλλαγάς μας, εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις μας, εἰς τὰς ὑπηρεσίας μας, εἰς τὰς διασκεδάσεις μας—εἰς πᾶν ὅ,τι πράττομεν καὶ λέγομεν. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον πρέπει νὰ ἐμπνέῃ καὶ νὰ διαπνέῃ τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις ἡμῶν, ἐὰν θέλωμεν νὰ εὐαρεστήσωμεν εἰς τὸν Κύριον τοῦ ἀμπελῶνος. Ἐὰν λοιπὸν οὕτω πως ζῶμεν, δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι θὰ εὕρωμεν ἔλεος καὶ εὐαρέσκειαν παρ' Αὐτῷ. Ἐὰν ὅμως οὐχί, ἂς στραφῶμεν σήμερον καὶ ἂς ζητήσωμεν νὰ ἀλλάξωμεν πορείαν τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ, τοῦ εὐλογοῦντος πλουσίως καὶ μὴ ὀνειδίζοντος.

Τὸ νῆμα τοῦ βίου εἶναι τόσον λεπτόν, καὶ κόπτεται τόσον εὐκόλως, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν πότε ὁ Κύριος θὰ μᾶς καλέσῃ εἰς κρίσιν. «Ἤδη ἡ ἀξίνη κεῖται πρὸς τὴν ῥίζαν τοῦ δένδρου»—ἀλλ᾽ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν μεσιτεύει ὑπὲρ ἡμῶν ἐν οὐρανῷ, ὅπως ὁ Θεὸς μᾶς ἀφήσῃ καὶ τὸ ἔτος τοῦτο, ἵνα μετανοήσωμεν καὶ ἐπιστραφῶμεν ἀπὸ τῶν ὁδῶν ἡμῶν. Καὶ σήμερον διὰ τοῦ Παύλου

μᾶς καλεῖ «νὰ ἐνδυθῶμεν τὸν νέον ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας» (Ἐφεσ. δ'. 24), ὥστε νὰ ἤμεθα «πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ» (Φιλιππ. α'. 11).

Εἴθε τὸ Νέον τοῦτο Ἔτος νὰ ἦναι ἀφετηρία νέας ζωῆς καὶ νέας Χριστιανικῆς δράσεως καὶ πλῆρες προόδου καὶ εὐλογίας παρὰ Θεοῦ δι' ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μου, διὰ τὴν κοινωνίαν μας, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας, διὰ τὸ ἔθνος μας! Ἀμήν

(Ἐκ τῶν τοῦ Μιχαὴλ Καλοποθάκη)

ΜΙΑ ΕΥΧΗ

Ἀπὸ ὅλας τὰς εὐχάς, τὰς ὁποίας ἀνταλλάσσομεν ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει, ἡ συνηθεστέρα εἶναι «***Υγεία καὶ εὐτυχία!***» εἰς τὰ ὁποῖα, ὡς πιστεύομεν, περιλαμβάνονται καὶ ὅλα τὰ ἄλλα καλά, τὰ ὁποῖα ἠμπορεῖ νὰ ἐπιθυμήσῃ ὁ ἄνθρωπος.

Μίαν παρομοίαν εὐχὴν ηὐχήθη ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης εἰς «Γάϊον τὸν ἀγαπητόν», ἓν ἐκλεκτὸν μέλος Χριστιανικῆς τινος Ἐκκλησίας τοῦ πρώτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, ἄνθρωπον ὅστις διεκρίνετο διὰ τὴν χριστιανικήν του φιλοξενίαν καὶ τὴν πρόθυμον ὑπηρεσίαν του ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν Χριστιανῶν. Εἰς τὴν 3ην του Ἐπιστολὴν ὁ Ἰωάννης τοῦ εὔχεται «Κατὰ πάντα νὰ εὐοδοῦται καὶ νὰ ὑγιαίνῃ, καθὼς εὐοδοῦται ἡ ψυχή του».

Θὰ ἐφαντάζετο κανεὶς ὅτι ὁ Ἰωάννης, ὅστις ἐξ ὅλων τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, ἐτιμήθη διὰ τῆς στενωτάτης φιλίας τοῦ Διδασκάλου του, καὶ ἠξιώθη νὰ ἴδῃ τὸ μοναδικὸν ὅραμα τῶν μελλόντων αἰώνων καὶ τῆς ἐπουρανίου δόξης, θὰ ηὔχετο εἰς τὸν πιστὸν ἐργάτην τοῦ Χριστοῦ Γαΐον νὰ ἀξιωθῇ καὶ αὐτὸς οὐρανίας τινὸς ἀποκαλύψεως. Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης, ἀκριβῶς διότι εἶχεν ἐμβαθύνει περισσότερον εἰς τὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς θεραπείας τῶν σωματικῶν καὶ τῶν ψυχικῶν ἀναγκῶν ὑπὸ τοῦ Θείου Διδασκάλου, ἔκρινεν ὀρθῶς ὅτι αἱ σωματικαὶ ἀνάγκαι πρέπει νὰ θεραπεύωνται οὕτως, ὥστε νὰ δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ψυχικῶν ἀναγκῶν. Διὰ τοῦτο εὔχεται ***ὑγείαν καὶ εὐημερίαν,*** ἀνάλογον πρὸς τὴν γνωστὴν εὐσέβειαν καὶ πνευματικὴν εὐεξίαν τοῦ Γαΐου·

Ἡμεῖς τὴν ὑγείαν τὴν ἐκτιμῶμεν ἀφοῦ τὴν χάσωμεν. Καὶ ὅμως εἶναι τὸ πολυτιμότατον δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅπως διατηρηθῇ ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς. Εἶναι παρακαταθήκη ἱερά, πρὸς πιστὴν τήρησιν καὶ αὔξησιν τοῦ κεφαλαίου τούτου πρὸς διαχείρησιν συνετήν. Τὴν δὲ κατάχρησιν τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης τὴν πληρώνομεν ἐδῶ, εἰς αὐτὸ τὸ σῶμα. Ἂς φυλάττωμεν λοιπὸν τὴν ὑγείαν ὡς τὸ πολυτιμότατον τῶν φυσικῶν δώρων μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπροίκισεν ὁ Θεός, διότι ἄνευ αὐτῆς οὔτε εὐημερίαν δύναταί τις νὰ ἐλπίσῃ νὰ χαρῇ

Εὐημερίαν! Ἀλλὰ ποίαν; Τὴν εὐημερίαν τοῦ παρανόμως ἀποκτηθέντος πλούτου; Τὴν εὐημερίαν τῶν ἐπιδιωκόντων τὰς ἀπολαύσεις τοῦ κοσμικοῦ βίου,

τὴν ζωὴν τοῦ ἐξαντλητικοῦ κύκλου τῶν διασκεδάσεων καὶ τῶν διεγέρσεων, τῶν ὁποίων τὸ τέλος εἶναι κόρος καὶ ἀπογοήτευσις — «ματαιότης ματαιοτήτων;».

Ποίαν λοιπὸν εὐημερίαν νὰ εὐχηθῶμεν εἰς τοὺς φίλους μας καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτούς; Ἡ πρὸς τὸν εὐσεβῆ Γαΐον εὐχὴ τοῦ Ἀποστόλου Ἰωάνου μᾶς δίδει μίαν νύξιν περὶ τούτου. Τοῦ εὔχεται νὰ εὐημερῇ κοσμικῶς ***καθὼς εὐημερεῖ καὶ πνευματικῶς.*** Μᾶς τὸν δεικνύει διαχειριζόμενον τὸν πλοῦτόν του ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην, διὰ τὴν πιστὴν οἰκονομίαν τοῦ ὁποίου εἶναι ὑπεύθυνος πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ὑπονοεῖται εἰς τὴν φράσιν αὐτὴν τῆς εὐχῆς ὁ ἔπαινος τοῦ Ἀποστόλου, πρὸς ἄνδρα ὅστις ἔρχεται ἀρωγὸς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀδελφῶν του Χριστιανῶν ὄχι ἀπροθύμως ἀλλ' ἐν πάσῃ γενναιότητι καὶ προθυμίᾳ, καθότι «ἀγαπᾷ ὁ Κύριος τὸν ἱλαρὸν τὸν δότην».

Ἰδοὺ λοιπὸν αἱ βάσεις τῆς κατὰ Χριστὸν εὐημερίας καὶ πάντοτε ἂς τὰς ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἂς τὰς ἐφαρμόζωμεν, προσέχοντες εἰς τοὺς ἑξῆς κανόνας:

1ον) ***Νὰ μὴ σπεύδωμεν νὰ πλουτήσωμεν,*** διότι ἄλλως κινδυνεύομεν νὰ χάσωμεν καὶ τὴν πνευματικήν μας εὐημερίαν, ἐπιδιώκοντες ἀμέτρως τὸν πλοῦτον.

2ον) ***Νὰ ἐργαζώμεθα ἐντίμως καὶ ἀόκνως,*** κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Κυρίου προσευχόμενοι: «Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον», ἐνθυμούμενοι ὅτι «μέγας πλοῦτος εἶναι ἡ εὐσέβεια μετ' αὐταρκείας».

3ον) Ὅταν περισσευώμεθα, ***νὰ μὴ σπαταλῶμεν τὸ περίσσευμα τοῦτο*** εἰς τὰ μὴ πρέποντα, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Κυρίου, ὅστις ἔθρεψε θαυματουργικῶς τὰ πλήθη, νὰ συνάζωμεν τὰ ψυχία, διὰ νὰ μὴ χαθῇ τίποτε, διότι ἀπὸ τὰ ψυχία ταῦτα δυνατὸν νὰ τραφοῦν καὶ ἄλλοι.

4ον) ***Νὰ μὴ ἐλπίζωμεν ἐπὶ τὸν πλοῦτον,*** ἀλλὰ νὰ ἐνθυμούμεθα τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὅτι «Ὁ ἐλπίζων ἐπὶ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ ἐλπίζει ἐπὶ ματαιότητα. Καὶ ὅτι δυσκόλως θέλουν εἰσέλθει εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν οἱ θαρροῦντες εἰς τὰ πλούτη!».

5ον) Νὰ μὴ ἀγανακτῶμεν βλέποντες τοὺς πονηρούς, νὰ εὐημεροῦν. Βλέποντες ὅτι μένουν ἀτιμώρητοι διὰ τὰς ἀδικίας των, νὰ μὴ δυσπιστῶμεν πρὸς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, ὡς παρ' ὀλίγον ἔλειψε νὰ πράξῃ ὁ Δαβίδ, βλέπων τῶν ἀδίκων τὴν εὐημερίαν. Ἑωσοῦ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ Θεοῦ, εἶδε τὸν αἰφνίδιον ὄλεθρον τούτων καὶ τὴν τελείαν αὐτῶν ἐξαφάνισιν (Ψαλμὸς ογ').

Τελευταῖον δέ, ἀλλὰ πρωτίστως καὶ κυρίως, νὰ θεωρῶμεν τὰ αἰώνια συμφέροντα τῆς ψυχῆς, τὴν πνευματικὴν εὐημερίαν, ὡς ***ἀπείρως καὶ ἀσυγκρίτως ἀνώτερα*** τῶν κοσμικῶν ἀπολαύσεων. Νὰ ἐπιδιώκωμεν δὲ ***τὸν κατὰ Χριστὸν πλοῦτον,*** τὸν θησαυρὸν τὸν ἄφθαρτον καὶ αἰώνιον.

Τοιαύτην ὑγείαν καὶ εὐημερίαν σοῦ εὔχομαι, φίλε ἀναγνῶστα.

Η ΟΔΟΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ

«Δὲν ἐπεράσατε τὴν ὁδὸν ταύτην χθὲς καὶ προχθές». ('Ιησ. Ναυῆ γ'. 4).

Τοὺς λόγους τούτους ἀπηύθυνεν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ὁ ἀρχηγὸς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, πρὸς τὸν λαόν του, τὸν ὁποῖον εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωϋσέως ἀνέλαβε νὰ ὁδηγήσῃ πρὸς τὴν γῆν Χαναάν. Οἱ Ἰσραηλῖται ἤδη ἔφθασαν εἰς τὰ ὅρια τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας. Ἡ ὁδὸς αὕτη ἦτο δι' αὐτοὺς νέα καὶ ἄγνωστος. Διὰ πρώτην φορὰν τὴν διήρχοντο.

Οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐκτελοῦντες τὸ θέλημα Αὐτοῦ εἶναι ὁδοιπόροι, ὁδεύοντες πρὸς τὴν οὐράνιον Χαναάν. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν διήνυσαν τὸ διάστημα ἑνὸς ἔτους καὶ ἀρχίζουν τὴν ὁδὸν ἑνὸς νέου ἔτους, οἱ ὡς ἄνω λόγοι τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ εἶναι λίαν ἐπίκαιροι. Ἡ πρὸ τοῦ πιστοῦ ἐκτεινομένη ὁδὸς τοῦ νέου ἔτους εἶναι ἄγνωστος εἰς αὐτόν. «Τὸ μέλλον ἀόρατον», ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. Καὶ ὅπως ὅλοι οἱ ὁδοιπόροι, οἱ βαδίζοντες εἰς ὁδὸν νέαν καὶ ἄγνωστον, ἔχουσιν ἀνάγκην μερικῶν ἐφοδίων.

I. Ἐν πρώτοις, εἰς τὴν νέαν ταύτην ὁδὸν ὁ ὁδοιπόρος Χριστιανός, ὅπως ὁ ἀρχαῖος Ἰσραηλίτης, πρέπει νὰ ἦναι ***καλῶς ἐφωδιασμένος διὰ τὴν ὁδοιπορίαν***· νὰ ἦναι ἐζωσμένος τὴν ὀσφύν του καὶ νὰ φορῇ τὰ ὑποδήματά του (Ἐξόδ. ια'. 11). Ἤτοι, κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, πρέπει νὰ ἦναι «περιεζωσμένος τὴν ὀσφὺν μὲ ἀλήθειαν καὶ ὑποδεδημένος τοὺς πόδας μὲ τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης» (Ἐφεσ. ϛ'. 14). Ὁ ἐπιχειρῶν ὁδοιπορίαν ἢ ταξείδιον χωρὶς νὰ ἦναι κατηρτισμένος, ἐφωδιασμένος, πρὸς τοῦτο δυσκόλως φθάνει εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον καὶ δικαίως θεωρεῖται μωρὸς καὶ γελοῖος. Ὁμοίως ὁ μὴ καλῶς κατηρτισμένος Χριστιανός, ὁ μὴ περιεζωσμένος μὲ ἀλήθειαν καὶ μὴ ὑποδεδημένος μὲ εἰρήνην, γρήγορα θὰ ἀναγκασθῇ νὰ σταματήσῃ εἰς τὴν ὁδοιπορίαν του. Τοιοῦτοι ἀκατάρτιστοι ὁδοιπόροι ἐβάδισαν τὴν πρὸς οὐρανὸν ὁδὸν ἐν τῷ παρελθόντι καὶ πολλοὶ τὴν βαδίζουν καὶ σήμερον· ἀλλὰ δὲν σημειώνουν καμμίαν πρόοδον καὶ δὲν φθάνουν ποτὲ εἰς τὸ μακάριον τέλος τῆς ὁδοῦ. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ Ἰσραηλῖται, τῶν ὁποίων τὰ κῶλα ἔπεσον ἐν τῇ ἐρήμῳ διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ ἀχαριστίαν αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν των, ὅστις τοὺς ἐξήγαγεν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Τοιοῦτος ἦτο ὁ Δημᾶς, ὅστις ἐγκατέλειψε τὸν ἔνδοξον Ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν, «ἀγαπήσας τὸν παρόντα κόσμον». Πόσοι καὶ πόσοι Χριστιανοὶ ἤρχισαν τὸ νέον ἔτος μὲ πνευματικὴν ἀδιαφορίαν, ἀμελοῦντες τὴν προσευχὴν καὶ τὴν μελέτην τοῦ Θείου Λόγου (τὴν τροφὴν ταύτην τῆς ψυχῆς), τὴν φοίτησιν εἰς τὰς συνάξεις τῆς Ἐκκλησίας, καὶ προσπαθοῦν νὰ συνεχίσουν τὴν πρὸς τὸν οὐρανὸν πορείαν ἄνευ τῶν ἐφοδίων τούτων! Οἱ τοιοῦτοι ἂς ἦναι βέβαιοι ὅτι οὐδέποτε θὰ φθάσουν εἰς τὸ ἔνδοξον τέρμα!

2. Εἰς τὸν ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς δρόμον, ὃν διανοίγει ἐνώπιόν μας τὸ Νέον Ἔτος, ἔχομεν ἀνάγκην πρὸ παντὸς ***ἐμπείρου ὁδηγοῦ.*** Εἰς τὰς κοσμικάς μας ὁδοιπορίας δὲν θεωροῦμεν ἑαυτοὺς ἀσφαλεῖς καὶ δὲν κάμνομεν οὐδὲ βῆμα ἄνευ

καλοῦ ὁδηγοῦ. Εἰς τὰ ταξείδιά μας κατὰ ξηρὰν ἢ κατὰ θάλασσαν εἴμεθα ἥσυχοι, ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι ὁ ἁμαξηλάτης, ὁ μηχανοδηγός, ὁ πλοίαρχος, μὲ τὸν ὁποῖον ταξειδεύομεν, γνωρίζει τὸν δρόμον καὶ θὰ μᾶς φέρῃ ἀσφαλῶς εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον. Ἐφαρμόζομεν ἆρά γε τὴν αὐτὴν φρόνησιν εἰς τὴν πνευματικήν μας πορείαν; Ἐξησφαλίσαμεν καλὸν ὁδηγόν; Καὶ ποῖον; Μήπως ἐπαφιέμεθα εἰς τὴν πεῖράν μας; Μήπως στηριζόμεθα εἰς τὴν ὁδηγίαν ἀγαπητοῦ τινος συγγραφέως, ποιητοῦ, φιλοσόφου ἢ σοφοῦ τῆς γῆς; Ἀλλ᾽ αὐτοί, ὡς ἄνθρωποι, δὲν δύνανται νὰ ἦναι ἀσφαλεῖς ὁδηγοί. Εἰς τὰ πράγματα τῆς ψυχῆς χρειαζόμεθα ὁδηγὸν ὑπὲρ ἄνθρωπον — τὸν Θεὸν — Ἐκεῖνον, ὅστις ὡδήγησε τὸν λαὸν Ἰσραὴλ διὰ τῆς ἐρήμου, ὡς στήλη νεφέλης τὴν ἡμέραν καὶ ὡς στήλη πυρὸς τὴν νύκτα. Χρειαζόμεθα ὡς ὁδηγὸν τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ ἦναι μεθ᾽ ἡμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ νὰ μᾶς ὁδηγῇ, ὅπως ὁδηγεῖ ὁ καλὸς ποιμὴν τὰ πρόβατά του. Εἰς τὰ Εὐαγγέλια ἀναγινώσκομεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς «προεπορεύετο» τῶν μαθητῶν Του, ὅτε ἀνέβαινον εἰς Ἱεροσόλυμα· τὴν δὲ ὁδηγίαν ταύτην ἐξηκολούθησε νὰ παρέχῃ εἰς αὐτοὺς καὶ μετὰ τὴν ἀνάληψίν Του καὶ ἔκτοτε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Του καὶ τοὺς πιστούς Του καθ᾽ ὅλους τοὺς αἰῶνας, συμφώνως μὲ τὴν ὑπόσχεσίν Του: »Καὶ ἰδού, ἐγὼ εἶμαι μεθ᾽ ὑμῶν μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος!» Τὸν ἕτοιμον καὶ παντοδύναμον τοῦτον Ὁδηγὸν ἂς ἔχωμεν καὶ ἂς ἀκολουθῶμεν εἰς τὴν ἄγνωστον ὁδὸν τοῦ Νέου Ἔτους.

3. Εἰς τὸν δρόμον τοῦτον τὸν ἄγνωστον ἔχομεν ἀνάγκην καὶ ***συντρόφων***. Πόσον ἐπίπονος καὶ ἀνιαρὰ εἶναι οἱαδήποτε ὁδοιπορία, τὴν ὁποίαν κάμνομεν μόνοι! Πόσον ἐλαφρότεροι καὶ εὐχαριστότεροι οἱ κόποι τῆς ὁδοιπορίας, ὅταν ὁ ὁδοιπόρος ἔχῃ συντροφίαν καλὴν καὶ συμπαθῆ! Μὲ τὴν παρουσίαν τοιούτων συντρόφων παρηγορεῖται καὶ ἐνθαρρύνεται, μὲ τερπνὰς συνομιλίας παρέρχονται απαρατήρητα τὰ χιλιόμετρα καὶ τὰ τραχέα μέρη τῆς ὁδοῦ φαίνονται σχεδὸν ὁμαλά.

Οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, μᾶς λέγει ἡ Γραφή, ἐνέμενον «ἐν τῇ κοινωνίᾳ» τῶν πιστῶν. Τί ἦτο αὐτὴ ἡ κοινωνία; Ἡ συντροφικὴ ζωὴ τῶν Χριστιανῶν. Συνηθροίζοντο ὁμοῦ καθ᾽ ἡμέραν ὄχι μόνον πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἀπολαύσουν τὴν συναναστροφὴν ἀλλήλων, ἐκ τῆς ὁποίας ἤντλουν ἀμοιβαίως παρηγορίαν εἰς τὰς θλίψεις, καρτερίαν εἰς τὰς δυσκολίας καὶ συμφορὰς καὶ ἐνίσχυσιν τῆς πίστεως καὶ ἐλπίδος αὐτῶν ἐπὶ τὸν Χριστόν. Αὐτὴ ἡ στενὴ συντροφία καὶ συναναστροφὴ τῶν Χριστιανῶν, ἔστω καὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἢ κοινότητος, ἐξέλιπε τὴν σήμερον. Αἱ πολλαὶ ἀσχολίαι μας, αἱ ἀποστάσεις, αἱ κοινωνικαὶ συνθῆκαι καὶ τόσα ἄλλα μᾶς ἐμποδίζουν ἀπὸ τὴν στενὴν ἀδελφικὴν καὶ γλυκεῖαν ἐκείνην καθημερινὴν συναναστροφὴν τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Ἀκόμη καὶ ἡ σχετικὴ ἐπικοινωνία καὶ αἱ συχναὶ ἐπισκέψεις, ἃς συνείθιζον οἱ πάπποι καὶ πατέρες μας, ἐξέλιπον. Ζῶμεν ἀπομεμονωμένοι ἀπ᾽ ἀλλήλων, ἀκόμη καὶ οἱ πνευματικοὶ Χριστιανοί, καὶ βλεπόμεθα τὸ πολὺ κατὰ Κυριακὴν δι᾽ ὀλίγας στιγμὰς εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ σημερινὸς βίος, παρ᾽ ὅλην του τὴν τύρβην καὶ ποικιλίαν, εἶναι περισσότερον μονότονος ἢ ἄλλοτε, καὶ τὸ κοινωνικὸν αἴσθημα ἀσθενέστερον.

4. Εἰς τὴν πρὸ ἡμῶν ἄγνωστον ὁδὸν τοῦ Νέου Ἔτους ἔχομεν ἀνάγκην

σταθμῶν ἀναπαύσεως. Εἰς τὸν κοινὸν ὁδοιπόρον πόσον εἶναι ἀπαραίτητα καὶ ἀνεκτίμητα τὰ κατὰ διαλείμματα ἀναπαυτήρια, τὰ πανδοχεῖα, ὅπου δύναται νὰ εὕρῃ τροφήν, ἀνάπαυσιν, προστασίαν κατὰ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως καὶ ἀναψυχὴν ἐν γένει· καὶ πόσον κοπιώδης καὶ ἀνιαρὰ θὰ ἦτο ἡ ὁδοιπορία του ἄνευ τῶν σταθμῶν τούτων! Οἱ σταθμοὶ ἀναπαύσεως καὶ ἀναψυχῆς ἐν τῇ πρὸς οὐρανὸν πνευματικῇ ὁδοιπορίᾳ μας εἶναι ἡ ἑβδομαδιαία ***Κυριακὴ ἡμέρα*** — ἡ ἁγία ἡμέρα, ἣν ὥρισεν ὁ πάνσοφος καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς πρὸς ἀναψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα κατ᾽ αὐτὴν οὗτος εὑρίσκῃ σωματικὴν ἀνάπαυσιν καὶ πνευματικὴν τρυφήν. Ὁ κόσμος, ὁ Χριστιανικὸς λεγόμενος κόσμος, τόσον ὀλίγον ἐκτιμᾷ τὸ μέγα τοῦτο δῶρον ταῦ Πλάστου, ὥστε τὸ σπαταλᾷ εἰς ἄκαρπον ἐργασίαν ἢ εἰς βλαβερὰς καὶ ἀνοήτους διασκεδάσεις, καὶ χάνει τοιουτοτρόπως καὶ τὴν σωματικὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν πνευματικὴν αὔξησιν, ἣν ἡ Κυριακὴ ἡμέρα ἔχει προορισμὸν νὰ παράσχῃ. Διὰ τῆς βεβηλώσεως τῆς ἡμέρας τοῦ Κυρίου ματαιοῦται ἡ εὐεργετικὴ αὐτῆς ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς κοινωνίας καὶ ἐνθαρρύνεται τὸ κοσμικὸν φρόνημα, ἡ χαλάρωσις τῶν ἠθῶν καὶ τὸ ἔγκλημα. Πρέπει ἡ Χριστιανικὴ κοινωνία, καὶ ἰδίως οἱ Χριστιανοὶ ὡς ἄτομα, νὰ ἐξεγερθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἁγιάσεως τῆς Κυριακῆς ἡμέρας, ὥστε ἅπαξ τοὐλάχιστον τῆς ἑβδομάδος νὰ στρέφεται ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία τῶν ἀνθρώπων ἐξ ὁλοκλήρου πρὸς τὸν Θεῖον Δημιουργὸν καὶ Συντηρητὴν τοῦ Σύμπαντος καὶ διὰ τῆς λατρείας Αὐτοῦ νὰ ἐνισχύεται ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν πρὸς τὸν οὐρανὸν σταδιοδρομίαν του.

5. Εἰς τὸν πρὸ ἡμῶν ἄγνωστον δρόμον τοῦ Νέου Ἔτους ἐνδέχεται, εἶναι μάλιστα βέβαιον, ὅτι θὰ συναντήσωμεν κινδύνους καὶ ἐχθροὺς ἐπιφόβους. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἤμεθα ***ὡπλισμένοι*** μὲ τὰ πνευματικὰ ὅπλα, ἅτινα παρέχει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ζητοῦντας παρ᾽ Αὐτοῦ. Ὁ Διάβολος, ὁ ἐχθρὸς καὶ ἀντίδικος τοῦ ἀνθρώπου, περιέρχεται ὡς λέων ὠρυόμενος, ζητῶν τίνα νὰ καταπίῃ. Ρίπτει καθ' ἡμῶν τὰ πεπυρακτωμένα καὶ φαρμακερὰ βέλη τῆς ἀπιστίας· στρώνει τὴν ὁδόν μας μὲ τὰς παγῖδας τοῦ κόσμου—τὰς ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις καὶ ματαιότητας· ἑτοιμάζει εἰς ἡμᾶς ἐνέδρας—τοὺς χλευασμοὺς ἢ καὶ τὸν ἔπαινον τῶν κοσμικῶν ἀνθρώπων· μᾶς περιπλέκει εἰς τὰ δίκτυα τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῶν πειρασμῶν. Ἐὰν δὲν ἤμεθα ὡπλισμένοι κατὰ τῶν μεθοδειῶν καὶ πανουργιῶν αὐτοῦ, θὰ πέσωμεν καθ᾽ ὁδὸν καὶ δὲν θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν οὐράνιον πατρίδα. Καὶ ποῖα εἶναι τὰ ὅπλα, ἅτινα μᾶς χρειάζονται; Ὁ Παῦλος τὰ ἀπαριθμεῖ: «Ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε νὰ ἀντισταθῆτε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ... Σταθῆτε λοιπὸν περιεζωσμένοι τὴν ὀσφύν σας μὲ ἀλήθειαν καὶ ἐνδεδυμένοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης· καὶ ἔχοντες ὑποδεδημένους τοὺς πόδας μὲ τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης. Ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀναλάβετε τὴν ἀσπίδα τῆς πίστεως, δι᾽ ἧς θέλετε δυνηθῆ νὰ σβέσητε πάντα τὰ βέλη τοῦ Πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα· καὶ λάβετε τὴν περικεφαλαίαν τῆς σωτηρίας, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, τοῦτ᾽ ἔστι τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, προσευχόμενοι... καὶ ἀγρυπνοῦντες» (Ἐφεσ. στ᾽. 13—18). Ἐκ τῶν ὅπλων τούτων τὰ πλεῖστα εἶναι ***ἀμυντικά,*** προφυλακτικὰ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἓν ὅπλον ***ἐπιθετικὸν*** — ἡ μάχαιρα, ἡ ***Ἱερὰ Γραφὴ*** — διὰ τῆς ὁποίας δύναται ὁ πιστὸς νὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν τὸν Πο-

νηρὸν καὶ νὰ κόψῃ τὰ δίκτυα τῆς ἀπιστίας, τῆς πλάνης καὶ τῶν πειρασμῶν.

6. Ὁ ὁδοιπόρος, ὁ βαδίζων εἰς ὁδὸν ἄγνωστον εἰς αὐτόν, ἔχει ἀνάγκην καὶ **φωτός**, διότι θὰ τύχῃ πολλάκις νὰ νυκτωθῇ καὶ νὰ ἀναγκασθῇ νὰ ὁδοιπορήσῃ καὶ διὰ νυκτός. Εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Νέου Ἔτους, τὴν κεκαλυμμένην διὰ πυκνοῦ σκότους, εἰς τὴν ὁποίαν ἤδη εἰσερχόμεθα, ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἀνάγκην φωτὸς πρὸς ὁδηγίαν μας, ὅπως ἀποφύγωμεν τοὺς λάκκους καὶ τὰς παγῖδας τοῦ Πονηροῦ. Ποῖον δὲ εἶναι τὸ φῶς αὐτό; Ποῖον ἄλλο ἀπὸ τὸν αἰώνιον καὶ φωτοβόλον Λόγον τοῦ Θεοῦ; «Ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου λαμπρά, φωτίζουσα ὀφθαλμούς», λέγει ὁ Προφητάναξ Δαβίδ. Καὶ ἀλλαχοῦ: «Λύχνος εἰς τοὺς πόδας μου εἶναι ὁ Λόγος σου καὶ φῶς εἰς τὰς τρίβους μου· ἐκ τῶν ἐντολῶν σου ἔγεινα συνετός». Τὸ φῶς τοῦτο εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι τὴν σήμερον προσιτὸς εἰς πάντα ἄνθρωπον πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης. Ἡμεῖς οἱ λεγόμενοι Χριστιανοὶ τὸν χρησιμοποιοῦμεν ἄραγε εἰς τὴν ἐπίγειον ὁδοιπορίαν μας; Βαδίζομεν συμφώνως πρὸς τὴν ὁδηγίαν του;

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, συνοδοιπόροι μου πρὸς τὴν οὐράνιον πατρίδα, εἴθε ὁ Θεὸς νὰ μᾶς βοηθήσῃ ὅλους εἰς τὸ Νέον Ἔτος, εἰς τὸν δρόμον τοῦ ὁποίου εἰσήλθομεν, νὰ βαδίσωμεν πρὸς τὰ ἐμπρὸς μὲ πίστιν καὶ καρτερίαν, καλῶς κατηρτισμένοι καὶ ὡπλισμένοι, μὲ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς ὁδηγὸν καὶ μὲ τὸν Θεῖον Λόγον ὡς φῶς εἰς τοὺς πόδας μας. Ἡ ὁδὸς αὕτη τοῦ Νέου Ἔτους μᾶς ἐπιφυλάσσει ἀναμφιβόλως πολλὰ ἀπρόβλεπτα — δυσκολίας, θυσίας, θλίψεις, δοκιμασίας, ἴσως καὶ θάνατον. Ἀλλ' ἂς ἤμεθα βέβαιοι ὅτι καμμία περιπέτεια δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ μᾶς ἐκτρέψῃ ἐκ τῆς ὁδοῦ μας, ἐὰν ἀκολουθῶμεν πιστῶς τὸν εὔσπλαγχνον καὶ πάνσοφον Ὁδηγόν μας καὶ τὸ λαμπρὸν φῶς τῶν ἐντολῶν Αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ μᾶς εὕρῃ ὁ θάνατος εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, οὗτος θὰ ἦναι ἡ θύρα, δι' ἧς θὰ εἰσέλθωμεν ἀμέσως καὶ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν ποθεινὴν πατρίδα τῆς ἐπουρανίου μακαριότητος καὶ δόξης! Εἴθε πάντες ν' ἀξιωθῶμεν νὰ φθάσωμεν ἀσφαλῶς εἰς τὸ ἔνδοξον ἐκεῖνο τέρμα! Ἀμήν.

Σωτήριος Κιτάνος.

ΕΝΤΟΛΗ ΔΙΑ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

«Αὐξάνετε ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ».
(Β'. Πέτρ. γ'. 18).

Τὸ ἐδάφιον τοῦτο δύναται νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγὸς καθ' ὅλον τὸ ἀρξάμενον ἔτος.

«Αὐξάνετε ἐν χάριτι». Τὶ σημαίνουν αἱ λέξεις αὐταί; Ἐν πρώτοις, προϋποθέτουν ὅτι ἔχομεν ζωοποιηθῇ διὰ τῆς Θείας χάριτος, διότι οἱ νεκροὶ δὲν δύνανται νὰ αὐξάνουν. Μόνον οἱ **ζῶντες** εἰς Θεὸν διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν ἔχουν ἐν ἑαυτοῖς τὴν δύναμιν ἢ ἱκανότητα πρὸς αὔξησιν. Ὁ μέγας Ζωοδότης πρέπει πρῶτον νὰ ἐμφυτεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν των σπόρον τῆς ζωῆς.

κατόπιν δὲ ὁ σπόρος νὰ βλαστήσῃ καὶ νὰ αὐξηθῇ. Εἰς ἐκείνους ὅθεν ἐξ ὑμῶν, οἱ ὁποῖοι εἶσθε «νεκροὶ ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις», τὸ ἐδάφιον τοῦτο οὐδεμίαν ἔχει ἐφαρμογήν. Δὲν δύνασθε νὰ αὐξάνητε ἐν χάριτι, διότι εἶσθε ἀκόμη ὑπὸ τὴν κατάραν τοῦ νόμου καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐφ' ὑμᾶς. Πρέπει πρῶτον νὰ μετανοήσητε καὶ πιστεύσητε εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, διὰ νὰ λάβητε ζωὴν αἰώνιον. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐξ ὑμῶν, οἵτινες ἀνέστητε ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας καὶ ἐζωοποιήθητε ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν, ὅσοι ἀνεγεννήθητε, λαμβάνετε τὴν ἐντολὴν νὰ αὐξάνετε, διότι ἡ αὔξησις θὰ ἦναι ἀπόδειξις ὅτι ἔχετε ζωήν. Τεμάχιον ξύλου φυτευθὲν εἰς τὴν γῆν δὲν αὐξάνει, ἀλλὰ δένδρον ἐρριζωμένον αὐξάνει ἀπὸ δενδρύλλιον εἰς μέγα δένδρον. Ρίψατε ἕνα χάλικα εἰς τὸ εὐφορώτερον ἔδαφος· θὰ παραμείνῃ χάλιξ τοῦ αὐτοῦ μεγέθους. Ἀλλ' ἐὰν σπείρητε εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ἕνα κόκκον σίτου, θὰ βλαστήσῃ καὶ θὰ παραγάγῃ καρπόν. Φροντίσατε σεῖς, οἵτινες ζῆτε εἰς Θεόν, νὰ αὐξάνετε εἰς ὅλας τὰς χάριτας. Αὐξάνετε εἰς τὴν ριζικὴν χάριν, τουτέστι τὴν ***πίστιν.*** Ζητήσατε νὰ πιστεύητε εἰς τὰς Θείας ἐπαγγελίας ἰσχυρότερον ἢ μέχρι τοῦδε. Προχωρήσατε ἀπὸ τὴν τρέμουσαν πίστιν, τὴν λέγουσαν: «Κύριε, πιστεύω, βοήθει μοι τῇ ἀπιστίᾳ», εἰς τὴν πίστιν, ἥτις δὲν διστάζει εἰς τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλ' ὡς ὁ Ἀβραάμ, πιστεύει ὅτι ὁ ἐπαγγελλόμενος εἶναι δυνατὸς νὰ ἐκτελέσῃ. Ἂς αὐξήσῃ ἡ πίστις σας εἰς μέγεθος, εἰς σταθερότητα, εἰς εὐστάθειαν. Νὰ μὴ ἦναι ἀσθενής, σαλευομένη καὶ σειομένη ἀπὸ κάθε ἄνεμον διδασκαλίας. Ἂς αὐξάνῃ καθ' ἡμέραν εἰς ἁπλότητα, ἐπαναπαυομένη πληρέστερον ἐπὶ τοῦ τετελεσμένου ἔργου τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Φροντίσατε ἐπίσης νὰ αὐξάνετε εἰς ***ἀγάπην.*** Ἐὰν ἡ ἀγάπη σας ὑπῆρξε μία μικρὰ μόνον φλόξ, ἂς καταστῇ αὕτη πῦρ καταναλίσκον. Ἐὰν δὲν ἐφέρατε εἰς τὸν Χριστὸν εἰμὴ ἐλάχιστα πράγματα, προσευχήθητε νὰ ἀξιωθῆτε νὰ προσφέρητε ὁλόκληρον τὸν ἑαυτόν σας. Ζητήσατε ὅπως ἐπεκταθῇ ἡ ἀγάπη σας, διὰ νὰ ἀγαπᾶτε ὅλους τοὺς ἁγίους. Προσεύχεσθε νὰ αὐξάνετε εἰς ***ἐλπίδα,*** ἵνα φωτισθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς διανοίας σας «εἰς τὸ εἰδέναι τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις», ἵνα προσμένητε τὴν μακαρίαν ἐκείνην ἐλπίδα τῆς ἐνδόξου παρουσίας τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὥστε διὰ τῆς ἐλπίδος ἀπὸ τοῦδε νὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ οὐρανοῦ. Ζητήσατε νὰ αὐξάνετε εἰς ***ταπεινοφροσύνην,*** μέχρις οὗ νὰ δύνασθε νὰ λέγητε μετὰ τοῦ Παύλου: «Εἶμαι ὁ ἐλαχιστότερος πάντων τῶν ἁγίων». Νὰ αὐξάνετε εἰς ***ἀφιέρωσιν,*** μέχρις οὗ δυνηθῆτε νὰ ἀναφωνήσητε: «Ἐμοὶ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος». Νὰ αὐξάνετε εἰς ***ὀλιγάρκειαν,*** ὥστε νὰ λέγετε: «Ἐγὼ ἔμαθον νὰ ἦμαι αὐτάρκης εἰς ὅσα ἔχω». Αὐξάνετε εἰς ***ὁμοιότητα πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν,*** ἵνα καὶ οἱ ἐχθροί σας ἀκόμη ὁμολογήσουν ὅτι συνανεστράφητε Αὐτὸν καὶ ἐμάθετε ἀπ' Αὐτοῦ.

Αἱ Γραφαὶ παρομοιάζουν τοὺς πιστοὺς ἀκολούθους τοῦ Χριστοῦ μὲ δένδρα —δένδρα φυτευθέντα ὑπὸ τῆς δεξιᾶς τοῦ Κυρίου. Ἐπιδιώξατε νὰ αὐξάνετε ὡς αὐξάνει τὸ δένδρον. Προσεύχεσθε διὰ μίαν ***αὔξησιν πρὸς τὰ κάτω*** κατὰ τὸ νέον τοῦτο ἔτος νὰ γνωρίσητε τὰ βάθη τῆς ἁμαρτωλότητός σας καὶ νὰ ριζωθῆτε εἰς τὴν ταπεινοφροσύνην. Προσεύχεσθε ὅπως αἱ ρίζαι σας εἰσδύσουν βαθύτερον τῆς

ἁπλῆς ἐπιφανείας τῆς ἀληθείας ἐντὸς τῶν μεγάλων βράχων τῶν κειμένων κάτωθεν τῶν πρώτων στρωμάτων, ὅπως κατανοήσησε καλῶς τὰ περὶ αἰωνίου ἀγάπης, ἀμεταθέτου πίστεως, πλήρους ἑνώσεως μετὰ τοῦ Χριστοῦ. Αἱ βαθεῖαι αὗται ἀλήθειαι τοῦ Θεοῦ θὰ σᾶς δώσουν πλούσιον καὶ ἄφθονον χυμόν, αἱ δὲ ρίζαι σας θὰ πίουν ἀπὸ τὰς βαθείας πηγὰς τῆς ἀληθείας. Ἡ τοιαύτη αὔξησις δὲν θὰ αὐξήσῃ τὴν φήμην σας, οὔτε θὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ματαιοδοξίαν σας, θὰ ἦναι ὅμως ἀνεκτίμητος ἐν ὥρᾳ καταιγίδος· αὔξησις, τὴν ἀξίαν τῆς ὁποίας οὐδεμία καρδία δύναται νὰ συλλάβῃ, ὅταν ἡ καταιγὶς κρημνίσῃ τὸν ὑποκριτήν, ἐκριζώσῃ δὲ καὶ παρασύρῃ εἰς τὴν θάλασσαν τῆς ἀπωλείας πᾶν δένδρον ἄκαρπον καὶ νεκρόν. Προσεύχεσθε ὡσαύτως διὰ μίαν ***πρὸς τὰ ἄνω αὔξησιν***. Ἐκπέμψατε τὸν πρῶτον βλαστὸν τῆς ἀγάπης σας πρὸς τὸν οὐρανόν, ὅπως τὰ δένδρα κατὰ τὴν ἄνοιξιν. Ὡς ὁ χλωρὸς βλαστὸς τῶν δένδρων, τὸ τέκνον ἐκεῖνο τοῦ ἔαρος, ὑψώνει τὸ ἄκρον του πρὸς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐπιποθήσατε βαθυτέραν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν, μεγαλειτέραν προσέγγισιν πρὸς Αὐτὸν διὰ τῆς προσευχῆς, γλυκύτερον πνεῦμα υἱοθεσίας, βαθυτέραν καὶ οἰκειοτέραν ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Προσεύχεσθε ἐπίσης ὅπως αὐξάνετε πρὸς ὅλας τὰς πλευράς. Ἐπεκτείνατε τοὺς κλάδους σας· ἡ σκιὰ τῆς ἐπιρροῆς σας ἄς ἐπεκτείνεται πρὸς ὅλας τὰς εὐκαιρίας, τὰς ὁποίας σᾶς δίδει ὁ Θεός. Αὐξάνετε εἰς ***καρποφορίαν***, διότι αὔξησις τῶν κλάδων ἄνευ καρπῶν μειώνει τὴν ὡραιότητα τοῦ δένδρου. Ἐργασθῆτε κατὰ τὸ νέον τοῦτο ἔτος ὅπως διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ φέρετε περισσοτέρους καρποὺς πρὸς Αὐτὸν παρὰ πρότερον. Εἴθε ὁ Κύριος νὰ σᾶς δώσῃ περισσοτέρους καρποὺς μετανοίας, πίστεως εἰς τὴν μεγάλην θυσίαν, ἀγάπης πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ζήλου διὰ τὴν ἐπιστροφὴν ψυχῶν. Αὐτὸ σημαίνει «αὐξάνειν ἐν χάριτι»—νὰ ριζοῦσθε στερεῶς πρὸς τὰ κάτω, νὰ βλαστάνητε καὶ αὐξάνητε πρὸς τὰ ἄνω, νὰ ἐπεκτείνηται ἡ ἐπιρροή σας εἰς εὐρὺν κύκλον καὶ νὰ καρποφορῆτε πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου.

Ἴσως ἐρωτήσητε, διὰ ποῖον λόγον πρέπει νὰ αὐξάνωμεν εἰς χάριν; Ἐὰν δὲν αὐξάνῃ κανεὶς εἰς χάριν, τοῦτο εἶναι σημεῖον πολὺ λυπηρόν, εἶναι σύμπτωμα καχεξίας. Καχεκτικὰ παιδία δὲν μεγαλώνουν οὔτε δένδρα σεσηπότα βλαστάνουν. Ἐπὶ πλέον, ἴσως εἶναι σημεῖον ὄχι μόνον καχεξίας ἀλλὰ καὶ ***δυσμορφίας***. Ἐὰν οἱ ὦμοι τοῦ ἀνθρώπου φθάσουν εἰς ὡρισμένον πλάτος, τὰ δὲ κάτω μέλη μείνουν στάσιμα, καλοῦμεν τὸν τοιοῦτον νᾶνον καὶ τὸν οἰκτείρομεν. Ἄς αὐξανώμεθα, συμμετρικῶς καὶ ὁμοιομόρφως, διὰ νὰ μὴ ἤμεθα ἐκτρώματα πνευματικά. Πρέπει νὰ ἤμεθα ἀληθινὰ τέκνα τοῦ οὐρανίου μας Πατρός. Ἄς προσευχώμεθα ὅπως αὐξάνῃ ἐν ἡμῖν ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη καὶ πᾶσα ἄλλη χάρις, ὅπως οὐδεμία δύναμις τῆς ψυχῆς ἡμῶν μένῃ ἀτροφική, διότι μόνον τότε δυνάμεθα ἀληθῶς νὰ αὐξάνωμεν εἰς τὴν χάριν καὶ γνῶσιν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ μὴ αὔξησις ἴσως εἶναι καὶ σημεῖον ***θανάτου***, διότι ὅπου δὲν ὑπάρχει αὔξησις, δὲν ὑπάρχει ζωή. Ὅστις δὲν ὡριμάζει πρὸς θερισμόν, ἄς τρέμῃ καὶ ἄς φοβῆται ὅτι ἔχει μόνον τὸ ὄνομα ὅτι ζῇ ἀλλ᾽ εἶναι νεκρός. Φοβοῦ μήπως ἦσαι κίβδηλος, μήπως ἦσαι ἁπλῶς ἕνα ὡραῖον τεχνητὸν ἄνθος ἄνευ ζωῆς. Αὐξάνετε εἰς χάριν, διότι ἡ μὴ αὔξησις προμηνύει πολλὰ κακά, καὶ τὸ χείριστον πάντων, ***ἔλλειψιν πνευματικῆς ζωῆς***. Ἡ αὔξησις φέρει εὐτυχίαν. Ὁ μὴ θέλων νὰ αὐξάνῃ, ἀπορρίπτει τὴν εὐτυ-

χίαν. Ὅταν ὁ πολεμιστὴς δὲν νικᾷ, ὁ ἐχθρός του ὑπερισχύει. Ὁ Χριστιανός, ὁ ὁποῖος δὲν ἀποκτᾷ ὁλοὲν μεγαλειτέραν γνωριμίαν μὲ τὸν Κύριόν του καὶ ὁμοιότητα πρὸς Αὐτόν, καθίσταται ὁλοὲν περισσότερον ξένος καὶ ἀνόμοιος πρὸς Αὐτόν. Ἡ πανοπλία μας ἀχρηστευομένη θὰ ἀμαυρωθῇ. Ἐὰν δὲν ἐνισχυθοῦν αἱ δυνάμεις μας διὰ τῆς ἀσκήσεως, θὰ ἀτονίσουν διὰ τῆς ὀκνηρίας. Μαραινομένης τῆς πνευματικότητός μας, ἐλαττοῦται καὶ ἡ εὐτυχία μας. Διὰ νὰ ἤμεθα εὐτυχεῖς, πρέπει νὰ προχωρῶμεν. Ἐμπρός, ἀδελφοί, ἐμπρός, πρὸς τὴν νίκην, πρὸς τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸν Χριστόν! Τὸ νὰ στέκωμεν ἀκίνητοι εἶναι ἐπικίνδυνον, εἶναι θάνατος.

Ἴσως ἐρωτήσῃ κανείς: Πῶς θὰ αὐξηθῶμεν εἰς χάριν; Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἁπλῆ. Ἐκεῖνος, ὅστις σᾶς ἔδωκε χάριν, θὰ σᾶς δώσῃ περισσοτέραν χάριν. Ὅπου ἐλάβετε τὴν χάριν σας κατὰ πρῶτον, ἐκεῖ θὰ ἀνεφοδιασθῆτε. Ὁ ποιήσας τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ζῷα εἶναι καὶ ὁ κατόπιν εἰπών «Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε». Ἀλλὰ ταυτοχρόνως πρέπει νὰ κάμητε χρῆσιν τῶν καταλλήλων μέσων, τὰ δὲ μέσα εἶναι θερμοτέρα ***προσευχή***, ἐπιμελεστέρα ***ἔρευνα τῶν Γραφῶν***, τακτικωτέρα ***ἐπικοινωνία*** μετὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεγαλειτέρα ***δραστηριότης*** εἰς τὸ ἔργον του, τακτικὴ ***χρῆσις*** τῶν μέσων τῆς χάριτος, εὐσεβὴς ***ἀποδοχὴ*** πάσης ἀποκεκαλυμμένης ἀληθείας καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐὰν κάμνετε πάντα ταῦτα οὐδέποτε θὰ ἦσθε ἀτροφικοὶ ἢ νᾶνοι πνευματικῶς, διότι Ἐκεῖνος, ὅστις σᾶς ἔδωκε ζωήν, θὰ σᾶς ἱκανώσῃ νὰ ἐκπληρώσητε τὴν διὰ τοῦ ἀποστόλου Αὐτοῦ δοθεῖσαν ἐντολήν: «Αὐξάνετε ἐν τῇ χάριτι».

Τὸ πρὸ ἡμῶν ἐδάφιον μᾶς παραγγέλλει νὰ αὐξάνωμεν ὄχι μόνον εἰς τὴν χάριν, ἀλλὰ καὶ εἰς κἄτι τι ἄλλο: «***Καὶ εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ***». Εἴθε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο νὰ γνωρίσωμεν περισσότερον τὴν θείαν Του φύσιν, τὴν ἀνθρωπίνην Του σχέσιν πρὸς ἡμᾶς, τὸ τετελεσμένον ἔργον Του, τὸν θάνατόν Του, τὴν ἀνάστασίν Του, τὴν μεσιτείαν Του ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τὴν μέλλουσαν ἔνδοξον ἐπιφάνειάν Του. Ὅσον δὲ περισσότερον γνωρίζομεν τὸν Χριστόν, τόσον περισσότερον ἐνδυναμούμεθα εἰς τὸ νὰ ἐργασθῶμεν δι᾽ Αὐτόν, Ἄς ἐπιδιώξωμεν ἐπίσης νὰ γνωρίσωμεν περισσότερον τὸν ***χαρακτῆρα*** τοῦ Ἰησοῦ. τὴν θείαν ἐκείνην σύνθεσιν πάσης τελειότητος, πίστεως, ζήλου, ὑπακοῆς εἰς τὸν Πατέρα, θάρρους, πραότητος καὶ ἀγάπης. Ἄς ποθήσωμεν νὰ γνωρίσωμεν Ἐκεῖνον, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ οἱ ἐχθροί Του ἔλεγον: «Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος», ὁ δὲ κριτής Του εἶπεν: «Ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω». Ἐὰν δυνηθῆτε νὰ αὐξηθῆτε εἰς κοινωνίαν μετ᾽ Αὐτοῦ, ἐὰν πίητε κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ ἐκ τοῦ ποτηρίου Του καὶ βαπτισθῆτε μὲ τὸ βάπτισμά Του, ἐὰν μείνητε ἐν Αὐτῷ καὶ Αὐτὸς ἐν ὑμῖν, θὰ ἦσθε μακάριοι. Αὐτη εἶναι ἡ μόνη πραγματικὴ αὔξησις εἰς χάριν, πᾶσα δὲ ἄλλη αὔξησις, ἥτις δὲν μᾶς προάγει εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀλαζονεία τῆς σαρκὸς καὶ ὄχι οἰκοδομὴ τοῦ Πνεύματος.

Αὐξάνετε λοιπὸν εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Χριστοῦ. Μήπως μὲ ἐρωτᾶτε διατί; Ἐὰν Τὸν ἔχετε πράγματι γνωρίσει, δὲν θὰ κάμητε τοιοῦτο ἐρώτημα. Ὅστις δὲν ζητεῖ νὰ γνωρίσῃ περισσότερον τὸν Χριστόν, οὐδὲν γνωρίζει περὶ Αὐτοῦ. Ὅστις ἔχει πίει ἐκ τούτου τοῦ οἴνου, διψᾷ διὰ αὐτὸν περισσότερον, διότι ἄν καὶ ὁ Χριστὸς ἱκανοποιεῖ, δίδει μίαν τοιαύτην ἱκανοποίησιν, ὥστε νὰ θέλωμεν νὰ γνωρίσω-

μεν ἔτι περισσότερον. Ἐὰν ἐγνωρίσατε τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, τότε εἶμαι βέβαιος ὅτι ὡς ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος τοὺς ρύακας τῶν ὑδάτων, οὕτω θὰ ἐπιποθήσετε καὶ σεῖς Αὐτόν. Ἐὰν δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ Τὸν γνωρίσετε καλλίτερον, τότε σᾶς λέγω ὅτι δὲν Τὸν ἀγαπᾶτε, διότι ἡ ἀγάπη κράζει πάντοτε: «Ἐγγύτερον, ἐγγύτερον!» Μακρὰν τοῦ Χριστοῦ εἶναι κόλασις, ἐνῷ πλησίον Αὐτοῦ εἶναι Οὐρανός, καθόσον δὲ πλησιάζομεν πρὸς Αὐτὸν ὁ οὐρανός μας γίνεται περισσότερον οὐράνιος. Εἴθε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο νὰ προσέλθητε εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ φρέαρ τῆς Βηθλεέμ, ὄχι διὰ νὰ πληρώσητε ἁπλῶς ἓν μικρὸν δοχεῖον, ὡς οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι ἄνδρες διὰ τὸν Δαβίδ, ἀλλὰ διὰ νὰ πίητε ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ φρέατος, ἀπὸ τὴν ἀπύθμενον πηγὴν τῆς αἰωνίου ἀγάπης. Νὰ ζητήσητε, ὡς ὁ Παῦλος, «νὰ γνωρίσητε Αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως Αὐτοῦ καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων **Αὐτοῦ, συμμορφούμενοι τῷ θανάτῳ Αὐτοῦ»**.

Ἐπιθυμοῦμεν κατὰ τὸ νέον αὐτὸ ἔτος νὰ γνωρίσωμεν τὸν Χριστὸν ὡς Κύριόν μας—Κύριον πάσης σκέψεως καὶ πόθου, παντὸς λόγου καὶ πράξεως ἡμῶν. Ὡς Σωτῆρά μας, Σωτῆρα ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, ἀπὸ παντὸς κακοῦ, ἀπὸ πάσης μελλούσης δοκιμασίας. Χαῖρε, ὦ Ἰησοῦ! Σὲ χαιρετῶμεν ὡς Κύριόν μας. Δίδαξόν μας νὰ αἰσθανώμεθα τὴν ἐξουσίαν Σου ἐφ' ἡμῶν, νὰ τὴν αἰσθανώμεθα ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Σὲ ἀναγνωρίζομεν ὡς Σωτῆρα· βοήθησόν μας νὰ ἀγαλλιῶμεν ἐν τῇ σωτηρίᾳ Σου, καὶ νὰ αἰσθανώμεθα τὴν ἀφθονίαν αὐτῆς εἰς ὁλόκληρον ἡμῶν τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα! Ἀμήν. ***Γ. Κλάδης.***

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῶν τοῦ C. H. Spurgeon)

Ο ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΑΙ

«Πάντα λοιπὸν ὅσα ἂν θέλητε νὰ κάμνωσιν εἰς ἐσᾶς οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ σεῖς κάμνετε εἰς αὐτούς· διότι οὗτος εἶναι ὁ νόμος καὶ οἱ **προφῆται».** **(Ματθ. ζ'. 12).**

Νόμος καὶ Προφῆται εἶναι δύο ἐκ τῶν τριῶν μεγάλων διαιρέσεων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Οἱ Ἰουδαῖοι διῄρουν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην εἰς τὸν Νόμον, τοὺς Προφήτας καὶ τὰ Ἁγιόγραφα ἢ Γεγραμμένα. Ἐκ τούτων εἰς τὰς δύο πρώτας διαιρέσεις ἀπεδίδετο μεγαλειτέρα προσοχὴ καὶ σημασία· διότι ὁ μὲν Νόμος ἔδιδεν εἰς τὸν λαὸν ***τὸν κανόνα τῆς ζωῆς,*** οἱ δὲ Προφῆται ἢ τὰ Προφητικὰ Βιβλία ἐξεδήλωνον ***τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ κανόνος τούτου.*** Ὁ Χριστὸς λοιπὸν διὰ τῆς ἐκκλήσεώς Του εἰς τὸν Νόμον καὶ τοὺς Προφήτας ἠθέλησε νὰ στηρίξῃ τοὺς λόγους Του καὶ ἐπὶ τῶν βάσεων ἐκείνων, τὰς ὁποίας ὅλως ἰδιαιτέρως ἐσέβοντο καὶ ἐξετίμων οἱ ἀκροαταί του. Ἄλλως τε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν ὡμίλει πρὸς τὰ πλήθη, ἤντλει τὸ κῦρος τῶν λόγων καὶ παρατηρήσεών Του ***ἐξ Ἑαυτοῦ*** καὶ δὴ εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὅστις ἐξέπληττε τοὺς ἀσπονδοτέρους τῶν ἐχθρῶν του, καὶ τοὺς ἠνάγκαζε νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι ***μετὰ ἐξουσίας*** ὁμιλεῖ. Τοῖς ἔλεγεν: «Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη ἐν τοῖς ἀρχαίοις....***ἐγὼ*** δὲ λέγω ὑμῖν». Τὸ «ἐν τοῖς ἀρχαίοις»

ἐσήμαινε ***τὸν Νόμον καὶ τοὺς Προφήτας.*** Καὶ εἰς αὐτὰ ἀντέτασσεν ***Ἑαυτόν:*** «Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν». Καὶ εἰς ἄλλο μέρος ἔλεγεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, οἵτινες ἐκαυχῶντο διὰ τὴν καταγωγήν των ἀπὸ τοῦ Ἀβραάμ, ὅτι ὁ Ἀβραὰμ εἶδε τὴν ἡμέραν Του καὶ ἐχάρη. Καὶ ὅταν ηὔξησεν ἡ ἀπορία των, ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ σημείου νὰ τοὺς εἴπῃ: «Πρὶν γίνῃ ὁ Ἀβραάμ, ἐγὼ εἶμαι», οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἤκουον προχωροῦντες ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς ἔκπληξιν.

Εἰς τὸ προκείμενον ἐδάφιον συγκαταβαίνει πρὸς τοὺς ἀκροατάς Του καὶ ἐκθέτει εἰς αὐτοὺς ἀληθείας ὑπαγορευομένας καὶ ὑπὸ τῶν ὑπ᾿ αὐτῶν ἐκτιμωμένων ἱερῶν βιβλίων, ἤτοι, ἐφιστᾷ τὴν προσοχήν των εἰς λόγους, τῶν ὁποίων τὸ κῦρος παρεδέχοντο καὶ οἱ ἴδιοι.

Ι. Ὁ Χριστὸς ὁμιλεῖ θετικῶς καὶ κατηγορηματικῶς.

«Πάντα ὅσα ***ἂν θέλητε νὰ κάμνωσιν*** εἰς ἐσᾶς οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ***σεῖς κάμνετε*** εἰς αὐτούς». Ὅλα ἐδῶ εἶναι ***θετικά,*** καταφατικά· δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ***ἀρνητικόν,*** τὸ ἀποφατικόν. Ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος, καὶ ἰδίως ὁ Δεκάλογος, εἶναι κυρίως ***ἀρνητικός,*** ἀπαγορευτικός: «Μὴ ἔχῃς ἄλλους θεούς, μὴ ποιήσῃς εἴδωλον, μὴ λάβῃς ἐπὶ ματαίῳ, μὴ κάμῃς οὐδὲν ἔργον, μὴ φονεύσῃς, μὴ μοιχεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἐπιθυμήσῃς». Τοὐναντίον, ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ***θετική:*** «Τοῦτο πρᾶξε, πίστευσον, μετανόησον, ἆρον τὸν σταυρόν σου, ἀκολούθει μοι». Δὲν εἶναι ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκεῖνο τὸ «Ὃ σὺ μισεῖς, ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς», τὸ ὁποῖον κοινῶς λέγεται μεταξὺ ἡμῶν καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι εἰλημμένον οὐχὶ ἐκ τῆς Ἁγ. Γραφῆς ἀλλ᾿ ἐξ ἑνὸς τῶν Ἀποκρύφων (μὴ θεοπνεύστων βιβλίων), εἶναι δὲ ***ἀρνητικὸν*** καὶ συνεπῶς ξένον πρὸς τὸ ***θετικὸν*** πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸ τὸ «μισεῖς», τὸ «μὴ ποιήσῃς» εἶναι ἀμφότερα ἀρνητικὰ καὶ δὲν δύνανται νὰ παραβληθοῦν πρὸς τὴν ὡς ἄνω ***θετικὴν*** ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ: «Ὅσα θέλετε νὰ κάμνωσι... κάμνετε».

Ὄχι μόνον εἰς τοὺς λόγους Του ἀλλὰ εἰς πᾶσάν Του ἐνέργειαν ὁ Χριστὸς εἶναι θετικός. Ὁ νόμος τῆς ***ἀγάπης***, τῆς ***ὑπηρεσίας***, τῆς ***αὐτοθυσίας***, τῆς καθημερινῆς ***θυσίας*** διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, εἶναι θετικὸς καὶ κατηγορηματικός. Ἑπομένως ἐνώπιον ἡμῶν τίθεται σήμερον ἡ ὄψις ἐκείνη, ἡ ὁποία παρουσιάζει τὴν Χριστιανικήν μας ζωὴν ὡς μίαν ζωὴν διηνεκοῦς δράσεως καὶ ***δράσεως θετικῆς.***

Εἰς τὴν θετικὴν αὐτὴν δρᾶσιν ποία εἶναι ἡ θέσις σου, Χριστιανέ; Ποία εἶναι ἡ θετικὴ Χριστιανικὴ ζωή σου, τὴν ὁποίαν δύνασαι νὰ συγκρίνῃς πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐκθέτει ἐνώπιόν μας ὁ Χριστὸς σήμερον; Τί ἔκαμες σὺ εἰς τοὺς ἄλλους, ὥστε νὰ περιμένῃς ἐξ αὐτῶν ὁμοίαν ἐνέργειαν; Ἠγάπησες σὺ τοὺς ἀνθρώπους πέριξ σου, ὥστε νὰ ἀξιώσῃς τὴν ἀγάπην των; Ἠσχολήθης σὺ διὰ τὸ καλόν των ὄνομα, προσπαθῶν διὰ τοῦ Χριστιανικοῦ ἐνδιαφέροντός σου, ὥστε νὰ δύνασαι νὰ ἀπαιτήσῃς τὰ αὐτὰ ἐκ μέρους αὐτῶν; Ἐνδιεφέρθης διὰ τὰς δυσκολίας, τοὺς κινδύνους, τὰς περιπετείας των, ὥστε νὰ περιμένῃς τὰ ἴδια παρ᾿ αὐτῶν;

Εἶναι πολὺ εὔκολον νὰ ἐγείρῃ κανεὶς ἀξιώσεις καὶ νὰ ἀπαιτῇ παρὰ τῶν Χριστιανῶν διάφορα καλὰ πράγματα. Ἀλλ᾿ ὁ τοιοῦτος ἆρά γε ἐκαλλιέργησεν

αὐτά, τὰ ὁποῖα ζητεῖ ἀπὸ τοὺς ἄλλους; Εἶναι εὔκολον νὰ ὑποδείξωμεν ἡμεῖς τί πρέπει νὰ κάμνουν οἱ ἄλλοι. Ἀλλὰ μοιραίως καὶ δικαίως θὰ ἐρωτηθῶμεν τί ἐξ ὅλων τούτων ἐκάμομεν ἡμεῖς, ὅπερ νὰ δίδῃ παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους. Καὶ ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν αὐτὸ τὸ σημεῖον, πολὺ γρήγορα θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ Χριστὸς ἔμεινε πάντοτε ὁ ὑπογραμμὸς τῆς ***θετικῆς*** ζωῆς ἐνῷ ἡμεῖς ἐξακολουθοῦμεν νὰ ἐμμένωμεν εἰς τὴν ζωὴν τῆς ***ἀρνήσεως***.

II. Ὁ μόνος ρυθμιστὴς τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς εἶναι ὁ Χριστός.

Ὁ Χριστὸς ἦτο ἡ ἐνσάρκωσις ὄχι μόνον τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς διδασκαλίας, τὴν ὁποίαν μᾶς ἀνέπτυξε. Καὶ μόνη αὐτὴ ἡ παρατήρησις, ἐὰν δὲν εἴχομεν ἄλλας ἀποκαλύψεις περὶ Αὐτοῦ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ, θὰ ἔπρεπε νὰ πείσῃ τὸν σκληρότερον τῶν ἀνθρώπων, ὅτι εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀντικρύζει τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεόν. Οἱ πλέον ἄπιστοι τῶν ἀνθρώπων δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀποφύγουν τὴν ὁμολογίαν ὅτι ἐὰν ὁ κόσμος ἐφήρμοζε τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστοῦ ὅπως Ἐκεῖνος τὰς διετύπωσε καὶ τὰς ἐφήρμοσεν εἰς τὴν ἐπίγειον ζωήν Του, ὡρισμένως θὰ ἦτο εὐτυχὴς καὶ θὰ ἔθετε τὰς βάσεις τῆς αἰωνίου εὐδαιμονίας. Ὁ Ρενάν, συγκρίνων τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους πρὸς τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ, ὁμολογεῖ ὅτι ὁ μὲν πρῶτος ὑπῆρξε θάνατος ἀνθρώπου, ὁ δὲ δεύτερος «θάνατος θεοῦ». Ὁ μέγας Ναπολέων, ἐν τῇ ἐξορίᾳ του ὁμιλῶν, εἶπεν ὅτι αὐτὸς μὲν ἐνεθουσίαζε καὶ ἐνέπνεε τοὺς στρατιώτας του, δηλαδὴ τοὺς συγχρόνους του, ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἐμπνέῃ καὶ νὰ ἐνθουσιάζῃ τοὺς ἀνθρώπους ὅλων τῶν μεταγενεστέρων αἰώνων.

Τί μαρτυρεῖ τοῦτο; Ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ***ρυθμιστὴς τῆς ζωῆς μας.***

Ἀπαλλάσσει τὴν ζωήν μας ἀπὸ κάθε ἀρνητικὸν στοιχεῖον καὶ πληροῖ αὐτὴν μὲ τὴν παραδειγματικὴν θετικὴν ζωήν Του.

Μάλιστα φθάνει ἡ ἐπίδρασις αὕτη τοῦ Χριστοῦ μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε ἀνεξαρτήτως τοῦ τί θὰ λάβωμεν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἀντάλλαγμα, νὰ αἰσθανώμεθα ὅτι, παρ' ὅλην τὴν ἐναντίον ἡμῶν ἀντίδρασιν, ὀφείλομεν νὰ μὴ ἀποκάμνωμεν πράττοντες τὸ καλὸν πρὸς πάντας καὶ ἐκδηλοῦντες τὸν ἁγνὸν καὶ τέλειον χαρακτῆρα τοῦ Χριστοῦ.

Ἀλλ' ὁ χαρακτὴρ τοῦ Χριστοῦ δὲν μεταδίδεται μαγικῶς. Ὁ Χριστὸς ἐνοικῶν ἐν ἡμῖν καὶ ἐμπνέων ἡμᾶς τὰ ὑψηλὰ ἰδανικὰ τῆς αὐτοθυσίας, τῆς ἀγάπης, τῆς πρᾳότητος καὶ ἐπιεικίας, κατακτᾷ τὴν ζωήν μας καὶ ἀφομοιώνει τὸν χαρακτῆρά μας πρὸς τὸν ἰδικόν Του κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς πίστεως ἡμῶν πρὸς Αὐτὸν καὶ τῆς ἐπιδεκτικότητος τῆς ζωῆς μας.

Οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου: «Μετὰ τοῦ Χριστοῦ συνεσταυρώθην, ζῶ δὲ οὐχὶ πλέον ἐγὼ ἀλλὰ ζῇ ἐν ἐμοὶ ὁ Χριστός», εἶναι ἡ τελεία ρύθμισις τῆς ζωῆς μας κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Χριστοῦ. Μᾶς διδάσκουν δὲ συγχρόνως τὸ κυριώτερον ζήτημα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολῇ: Σταύρωσις = (θάνατος) καὶ ***ζωή.***

Ἡ ζωή μας δὲν δύναται νὰ ρυθμισθῇ κατὰ Χριστόν, ἐὰν δὲν ἐκδηλοῦται καθ' ἑκάστην ὡς θάνατος πρὸς τὴν ἁμαρτίαν καὶ ζωὴ κατὰ Χριστόν. Ἄλλως τε καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια ἔλεγεν ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ εἰς τὰ πλήθη, ὅταν

ἀπῄτει παρ᾿ αὐτῶν νὰ σηκώνουν τὸν σταυρόν των καθ᾿ ἡμέραν καὶ νὰ Τὸν ἀκολουθοῦν. Νὰ σηκώσουν δηλαδὴ τὸν ***θάνατον*** ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ τρέχουν ἀτενίζοντες εἰς τὴν ***ζωήν,*** ἡ ὁποία εἶναι ὁ Χριστός, ὥστε νὰ ἀφομοιωθοῦν πρὸς τὸν Χριστὸν ὅστις εἶναι, καθὸ ἀρχηγὸς καὶ τελειωτὴς τῆς πίστεως ἡμῶν, ὁ μόνος ρυθμιστὴς τῆς ζωῆς μας.

III. ***Διὰ τοῦ προκειμένου ἐδαφίου ὁ Χριτὸς δίδει εἰς τὴν ζωήν μας τὴν πρακτικωτέραν της μορφήν.***

Ἡ Χριστιανικὴ ζωὴ δὲν εἶναι θεωρία, δὲν εἶναι ἀφῃρημένον τι, δὲν εἶναι κἄτι τὸ συγκεντρωτικόν. Ἀκριβῶς ἐδῶ ἔγκειται ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας Του—διὰ ταύτης κατηργήθησαν ὅλαι αἱ ἀσκητικαὶ τάξεις ὅλοι οἱ Ἐβιονισμοί, ὅλαι ἐκεῖναι αἱ τάσεις τοῦ μυστικισμοῦ, τὰς ὁποίας ἀπαντῶμεν εἰς τὰ θρησκεύματα τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ ἀποχώρησις ἢ ἀναχώρησις ἐκ τοῦ κόσμου, ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὰς φυσικωτέρας καὶ ἐν ταὐτῷ τὰς ὑψηλοτέρας ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς κατεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐκπροσωπουμένου ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. Ἂν δὲ εἰς Χριστιανικοὺς κύκλους ἐγεννήθη πνεῦμα ἀσκητισμοῦ, τοῦτο εἶχε δύο κυρίως αἰτίας—τὴν ἄγνοιαν ἀφ᾿ ἑνός, καὶ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἀνατολικῆς ἀντιλήψεως τοῦ κέντρου τοῦ κακοῦ ἀφ᾿ ἑτέρου. Ὡς γνωστόν, ὁ Χριστιανικὸς ἀσκητισμός, ὅπως καὶ ὁ τῶν ἄλλων θρησκευμάτων τῆς Ἀνατολῆς, ἐβασίζετο εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ, ἐνῷ ὁ Χριστὸς λέγει ρητῶς ὅτι οὐχὶ ἐκ τοῦ σώματος, ἀλλ᾿ ἀλλ᾿ ἐκ τῆς καρδίας—δηλ. τῆς ψυχῆς, τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου—ἐξέρχονται ὅλα ἐκεῖνα, ἅτινα μολύνουσι τὸν ἄνθρωπον (Ματθ. ιζ´ 17—20).

Ἡ Χριστιανικὴ ζωὴ εἶναι ***πρᾶξις,*** εἶναι ***ἐνέργεια,*** εἶναι ***δραστηριότης*** ὄχι μακρὰν καὶ ἔξω τῆς τύρβης καὶ τῆς ταραχῆς τοῦ κόσμου, ἀλλ᾿ ἐν τῷ μέσῳ τῆς δίνης καὶ τοῦ στροβίλου τῆς ζωῆς. Αὐτὴ ἡ μορφὴ τῆς δράσεως προσδίδει εἰς τὴν ζωήν μας τὴν ὑψηλοτέραν της ἔκφανσιν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα αὐτοῦ τούτου τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἦλθε νὰ ζήσῃ μὲ ἡμᾶς τὴν ζωήν μας, διὰ νὰ ζήσωμεν καὶ ἡμεῖς μετ᾿ Αὐτοῦ τὴν ζωήν Του—ζωὴν τελείας αὐταπαρνήσεως, τελείας θυσίας, τελείας ἀγάπης, τελείας ὑπηρεσίας. Σημειώσατε ὅτι ὅπως ὁ Χριστὸς δὲν ἦλθε νὰ ὑπηρετηθῇ ἀλλὰ νὰ ὑπηρετήσῃ, οὕτω καὶ οἱ ὀπαδοὶ καὶ μαθηταί Του δὲν ἐκλήθησαν εἰς ἀδράνειαν ἀλλ᾿ εἰς δρᾶσιν, χρησιμοποιοῦντες ὅλας των τὰς δυνάμεις, σωματικάς, διανοητικάς, πνευματικάς, διὰ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ὁμοίων των ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων. Τὸ μεγαλεῖον τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔγκειται ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο.

Ὁ Χριστὸς ἔζησε τὴν ἐπίγειον ζωήν Του ὄχι μονάζων εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐρήμους, ἀλλὰ συναναστρεφόμενος πᾶσαν τάξιν ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, θεραπεύων καὶ εὐεργετῶν καὶ διδάσκων αὐτούς. Τὴν αὐτὴν ζωὴν καλοῦνται οἱ Χριστιανοὶ νὰ συνεχίσουν πρὸς δόξαν τοῦ Σωτῆρός των καὶ πρὸς σωτηρίαν τοῦ πλησίον των.

«Πάντα ὅσα ἂν θέλητε νὰ ποιῶσιν εἰς ἐσᾶς οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ σεῖς ποιεῖτε εἰς αὐτούς· διότι οὗτος εἶναι ὁ Νόμος καὶ οἱ Προφῆται».

Εἴθε ὁ Κύριος νὰ μᾶς βοηθήσῃ κατὰ τὸ ἀρξάμενον Νέον ἔτος νὰ κατανοήσωμεν καὶ ἐφαρμόσωμεν τὸν χρυσοῦν τοῦτον κανόνα τοῦ Εὐαγγελίου! Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

ὑπὸ Φρειδερίκου Φάρραρ

(κατ᾽ ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ ᾽Αγγλικοῦ)

Πρόλογος μεταφραστοῦ.

῾Ο Φρειδερῖκος Φάρραρ (Frederic William Farrar), διαπρεπὴς κληρικὸς τῆς ᾽Αγγλικανικῆς ᾽Εκκλησίας, ἐγεννήθη τῷ 1831 ἐν Βομβάῃ τῶν ᾽Ινδιῶν, ὅπου ὁ πατήρ του εἰργάζετο ὡς ἱεραπόστολος. ᾽Εξεπαιδεύθη ἐν ᾽Αγγλίᾳ, ἰδίως εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κανταβριγίας, διετέλεσεν ἐπί τινα ἔτη καθηγητὴς καὶ ἔπειτα διευθυντὴς τοῦ Κολλεγίου Μάντσεστερ, τῷ δὲ 1872 διωρίσθη ἱερεὺς τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας καὶ τῷ 1876 προεχειρίσθη εἰς κανονικὸν (canon, πρωθιερέα) τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἱστορικοῦ ναοῦ τοῦ Οὐεστμίνστερ, ὅπου ἡ ἐμπνευσμένη εὐγλωττία τῶν κηρυγμάτων του προσείλκυε μεγάλα ἀκροατήρια ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν.

῾Υπῆρξε καὶ οὐχὶ ὀλιγώτερον διακεκριμένος συγγραφεύς. Τὰ τρία κυριώτερα τῶν πολυαρίθμων συγγραμμάτων του εἶναι: ***῾Ο βίος τοῦ Χριστοῦ, ῾Ο βίος τοῦ ᾽Αποστόλου Παύλου,*** *καὶ* ***Αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ Χριστιανισμοῦ.***

᾽Απὸ τοῦ 1890 μέχρι τοῦ 1895 διετέλεσεν ἱερεὺς τῆς ᾽Αγγλικῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων. ᾽Απέθανε τῷ 1903 ἐν Καντουαρίᾳ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ο ΚΟΣΜΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

᾽Ηθικὴ κατάστασις τοῦ τότε κόσμου.

῾Η ἐποχή, καθ᾽ ἣν ἐπεφάνη εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστιανισμός, ἦτο ἐποχὴ φρίκης καὶ καταπτώσεως σπανίας, ἂν μὴ μοναδικῆς, ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ. ᾽Εὰν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἴχομεν μόνον τὴν ζοφερὰν εἰκόνα, ἣν ἐζωγράφισεν εἰς τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ ὁ ᾽Απόστολος Παῦλος, θὰ ἠδύνατό τις ἴσως νὰ νομίσῃ ὅτι ἡ κρίσις ἦτο ὑπεράγαν αὐστηρὰ καὶ ὅτι ὁ Παῦλος ἀπεικόνισε τὸν τότε ᾽Εθνικὸν κόσμον μὲ χρώματα ὑπερβολικῶς μελανά, ἵνα παραστήσῃ μεγαλειτέραν τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ τοῦ ᾽Εθνισμοῦ καὶ τῆς ἰδεώδους ἁγιωσύνης τοῦ Χριστιανισμοῦ· ᾽Αλλ᾽ ὑπάρχουσι τόσαι ἄλλαι μαρτυρίαι ἐξ ᾽Εθνικῶν πηγῶν περὶ τῆς ἐξαιρετικῆς ἐξαχρειώσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὥστε νὰ ἐπιβεβαιοῦται καθ᾽ ὅλην τὴν γραμμὴν ἡ ζοφερὰ περιγραφὴ τοῦ Παύλου. Αἱ ᾽Εθνικαὶ αὗται μαρτυρίαι προέρχονται ἀπὸ τὰ νομίσματα, τὰ κοσμήματα καὶ τὰς τοιχογραφίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ ἐξ ἄλλου ἀπὸ τὰ συγγράμματα τῶν ἱστοριογράφων καὶ σατιρικῶν ποιητῶν αὐτοῦ. «᾽Εκ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε!» Ποία ἄλλη περίοδος τῆς ἱστορίας καταδικάζεται τόσον ἀνεπιφυλάκτως ἐκ τῆς ἁπλῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ἡγεμόνων αὐτῆς, ὅσον ἡ ὑπὸ μελέτην ἐποχή, καθ᾽ ἣν ἐβασίλευσεν εἷς Τιβέριος, εἷς Καλιγούλας, εἷς Κλαύδιος, εἷς Νέρων, εἷς Γάλβας, ῎Οθων καὶ Βιτέλλιος καὶ ἥτις

(μετὰ τὴν βραχεῖαν ἠθικωτέραν βασιλείαν τοῦ Βεσπασιανοῦ καὶ τοῦ Τίτου) περιέπεσε πάλιν ὑπὸ τὴν εἰδεχθῆ τυραννίαν ἑνὸς Δομιτιανοῦ; Ποία ἄλλη ἐποχὴ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τοιαύτην ἠθικὴν κατάπτωσιν καὶ κοινωνικὴν ἐξάρθρωσιν, ὁποίαν βλέπομεν εἰκονιζομένην εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Πομπηΐας καὶ τοῦ Ἡρακλείου (Καμπανίας), εἰς τοὺς σατιρικοὺς στίχους τοῦ Ἰουβενάλι καὶ τοῦ Περσίου, τὰ ἐπιγράμματα τοῦ Μαρτιάλι, τὰς ἱστορικὰς σελίδας τοῦ Τακίτου, Σουετωνίου καὶ Δίωνος τοῦ Κασσίου, ἔτι δὲ γυμνώτερον εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Πετρωνίου καὶ τοῦ Ἀπουληΐου;

Εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα τῆς κοινωνικῆς κλίμακος ἔζων ἑκατομμύρια ***δούλων*** (ἀνδραπόδων), οἵτινες μήτε θρησκείαν μήτε οἰκογενείας μήτε ὑπάρχοντα μήτε ἀνεγνωρισμένα ἀνθρώπινα δικαιώματα εἶχον καὶ τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ ἦτο ἁπλῶς μία μετάβασις ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἐξευτελισμοῦ εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν ἀπανθρώπου σκληραγωγίας καὶ εἰς γῆρας ἀσπλάχνου ἐγκαταλείψεως.

Ὀλίγον τι ὑπεράνω τῶν δούλων ἦσαν αἱ μᾶζαι τῶν ***πολιτῶν,*** αἵτινες ἀπετέλουν τὴν μεγίστην πλειοψηφίαν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου. Οὗτοι κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν ἀλῆται, ἐπαῖται καὶ ἄεργοι, ἕτοιμοι καὶ συνειθισμένοι εἰς πᾶσαν ταπείνωσιν καὶ ἠσκημένοι εἰς πᾶν ἔγκλημα χάριν ὀλίγου ἄρτου. Περιφρονοῦντες πᾶσαν ἔντιμον ἐργασίαν, ἐζήτουν μόνον «ἄρτον καὶ θεάματα», ἦσαν δὲ πρόθυμοι νὰ ὑποστηρίξωσι πᾶσαν ἐξουσίαν, ὁσονδήποτε διεφθαρμένην καὶ αἱμοχαρῆ, ἥτις θὰ τοῖς παρεῖχε τὰ δύο ταῦτα. Ἡ ζωή των ἦτο ζωὴ πείνης, ἀθλιότητος καὶ ἐγκλήματος.

Εἰς μεγάλην κοινωνικὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τὰς λαϊκὰς ταύτας τάξεις ἔζη ἡ διαρκῶς ἐλαττουμένη τάξις τῶν ***πλουσίων*** καὶ τῶν ***ἀριστοκρατῶν***, περιστοιχιζομένη ὑπὸ πλήθους δούλων. Πσᾶα ἱστορικὴ ἐποχὴ παρακμῆς παρουσιάζει τὸ ἀποτρόπαιον θέαμα τῆς ἀσώτου καὶ παραλόγου πολυτελείας καὶ σπατάλης τῶν εὐπόρων τάξεων παραλλήλως πρὸς τὴν φοβερὰν πενίαν καὶ δυστυχίαν τοῦ κοινοῦ λαοῦ· εἰς καμμίαν ὅμως ἐποχὴν δὲν παρουσιάζει ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου τὴν ἀντίθεσιν ταύτην εἰς τόσον ἀπίστευτον βαθμόν, ὅσον εἰς τὴν Ρώμην καὶ τὴν Ἰταλίαν ἐν γένει ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων. Ἐκεῖ ὁλόκληρος πληθυσμὸς ἔτρεμε μήπως ἡ καθυστέρησις ἑνὸς σιτοφορτίου ἐξ Αἰγύπτου τὸν περιαγάγῃ εἰς πεῖναν, καθ᾽ ἣν στιγμὴν οἱ ἄνθρωποι τῶν ἀνωτέρων τάξεων ἐσπατάλων ὁλόκληρον περιουσίαν δι᾽ ἓν συμπόσιον, ἔτρωγον ἐγκεφάλους ταῶν καὶ γλώσσας ἀηδόνων καὶ ἔπινον ἐκλεκτοὺς οἴνους ὅλων τῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου ἐξ ἀδαμαντοκολλήτων χρυσῶν κρατήρων ἀμυθήτου ἀξίας. Ἐνῷ ὁ κοινὸς λαὸς μόλις κατώρθωνεν ἀκόμη καὶ τὸν χειμῶνα νὰ φορῇ ἕνα μόνον πτωχὸν χιτῶνα, οἱ Ρωμαῖοι πλουτοκρᾶται καὶ πρὸ πάντων αἱ Ρωμαῖαι δέσποιναι τῆς ἀριστοκρατίας ἐδαπάνων ἀνήκουστα ποσὰ διὰ τὰς πολυτελεῖς ἀμφιέσεις των.

Εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἀποσυντιθεμένης κοινωνικῆς πυραμίδος ἵστατο ὁ Αὐτοκράτωρ, προσκυνούμενος ὡς θεὸς ἀλλὰ τρέμων διὰ τὴν ζωήν του—ὑπερυψούμενος ὑπεράνω πάντων ἀλλὰ καὶ μισούμενος ὑπὸ πάντων καὶ ζῶν ἐν διηνεκεῖ φόβῳ τῶν πάντων—καταδυναστεύων τὸν λαὸν διὰ τοῦ τρόμου, ἀλλὰ καὶ τρέμων ἐκείνους, οὓς κατεδυνάστευον.

Ἡ τοιαύτη σύνθεσις τῆς Ρωμαϊκῆς κοινωνίας τοῦ 1ου Χριστιανικοῦ αἰῶνος μοιραίως παρήγαγε πρωτοφανῆ κοινωνικὴν ἐξάρθωσιν καὶ κατάπτωσιν. Ἄλλοτε, κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Ρωμαϊκῆς ἱστορίας ὑπὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, ἡ οἰκογένεια ἦτο θεσμὸς ἱερὸς καὶ ἐπὶ 520 ἔτη ἀπὸ κτίσεως Ρώμης τὸ διαζύγιον ἦτο ἄγνωστον μεταξὺ τῶν Ρωμαίων. Ὑπὸ τοὺς αὐτοκράτορας ὅμως ὁ γάμος κατήντησεν εἰς κατάστασιν περιφρονήσεως καὶ ἐξουθενώσεως. Ὁ Σενέκας λέγει ὅτι αἱ Ρωμαῖαι δέσποιναι τῆς ἐποχῆς του ὑπανδρεύοντο διὰ νὰ διαζευχθῶσι καὶ διεζευγνύοντο διὰ νὰ ὑπανδρευθῶσιν ἐκ νέου, ἐμέτρων δὲ τὰ ἔτη ὄχι κατὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἐτησίων ἀρχόντων (ὑπάτων), ὡς εἴθιστο παρὰ Ρωμαίοις, ἀλλὰ κατὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἀλλεπαλλήλων συζύγων των. Ἡ τεκνοποιΐα ἐθεωρεῖτο δυστύχημα καὶ ἀπεφεύγετο ὅσον τὸ δυνατόν. Ἡ ἀνατροφὴ τῶν τέκνων ἀνετίθετο εἰς ὑπεργήρους δούλους καὶ διεφθαρμένους τυχοδιώκτας (κατὰ τὸ πλεῖστον Ἕλληνας). Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρίστη ἀνατροφὴ θὰ ἦτο ἀνίσχυρος νὰ προφυλάξῃ τὰ τέκνα ἀπὸ τὴν ἠθικὴν ἐξαχρείωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔβλεπον κυλιομένους τοὺς γονεῖς των.

Ἡ διανόησις εἶχε χρεωκοπήσει. Τὰ γράμματα καὶ αἱ καλαὶ τέχναι, ἃς παρέδωκαν εἰς τὸν κόσμον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, εἶχον παρακμάσει καὶ ἐξευτελισθῆ. Ἡ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος εἶχεν ἐκτοπισθῆ ὑπὸ τοῦ ἡδονισμοῦ τῆς Ἐπικουρείου φιλοσοφίας, ἥτις, ὡς ὑπέρτατον σκοπὸν τοῦ βίου ἔτασσε τὴν εὐχαρίστησιν τῶν αἰσθήσεων· οἱ δὲ ἐξ ἐπαγγέλματος φιλόσοφοι ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐλεεινοὶ ἀγύρται. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀναφαίνονται μεταξὺ αὐτῶν ὀλίγοι τινες ἄνδρες περιωπῆς, οἵτινες ἦγον ζωὴν εὐγενεστέραν καὶ ἐκήρυττον ἰδανικὰ ὑψηλότερα καὶ ἁγνότερα τῶν ἄλλων· τοιοῦτοι ἦσαν ὁ Ἐπίκτητος, Δημήτριος ὁ Σουνιεὺς καὶ ὁ Ρωμαῖος Μουσώνιος Ροῦφος. Τοιοῦτοι ἦσαν καὶ ὁ Ἑλβίδιος Πρῖσκος, ὁ Θράσεα καὶ ὁ Σορᾶνος μεταξὺ τῶν Ρωμαίων συγκλητικῶν, ὁ Σενέκας καὶ ὁ Πέρσιος μεταξὺ τῶν Ρωμαίων διανοουμένων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἵτινες ἅπαντες ἐξηγέρθησαν κατὰ τῆς ἐξαχρειώσεως τῆς γενεᾶς αὐτῶν καὶ δὲν ἐδίστασαν νὰ ἐλέγξωσι καὶ αὐτῶν τῶν αὐτοκρατόρων τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς ἀσωτείας.

Ἀλλ' ὁ Στωϊκισμός, ὃν οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐπρέσβευον, οὐδόλως ἴσχυσε νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν γενικὴν ἠθικὴν ἐξάρθρωσιν. Ἡ ἀπάθεια, ἣν ὁ Στωϊκισμὸς ἐδίδασκεν, ἐζήτει μὲν νὰ καταπνίξῃ τὰ πάθη τοῦ ἀνθρώπου, κατέπνιγεν ὅμως συνάμα καὶ τὰ εὐγενέστερα αἰσθήμανα τῆς ψυχῆς· ἐθεώρει ὡς κακίαν τὸ ἔλεος καὶ τὸν οἶκτον, ὃν ὁ Χριστιανισμὸς ἐκήρυττεν ὡς ἀρετήν· καὶ ἐκαλλιέργει ὡς ἀρετὴν τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὴν περιφρόνησιν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἣν καταδικάζει ὁ Χριστιανισμὸς ὡς ἁμαρτίαν. Ὁ Στωϊκισμὸς ἦτο σύστημα ὑπερβαῖνον τὴν ἀνθρωπίνην ἀντοχήν· δὲν παρεῖχεν εἰς τὸν ἄνθρωπον καμμίαν χαρὰν ἢ παρηγορίαν ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, ἢ ἐλπίδα ἑνὸς καλλιτέρου μέλλοντος μετὰ θάνατον· ἐνεπνέετο ὑπὸ βαθυτάτης δυσθυμίας καὶ ἀπογοητεύσεως μὲ τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ ἐξεθείαζε τὴν αὐτοκτονίαν, ἣν ὄχι μόνον ὁ Χριστιανισμός, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ πρὸ Χριστοῦ Ἐθνικοὶ σοφοὶ κατεδίκασαν. Δὲν εἶναι ἑπομένως ἀπορίας ἄξιον ὅτι πλεῖστοι Στωϊκοὶ ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων ἀπέθανον αὐτόχειρες Ὁ Στωϊκισμὸς λοιπὸν ἦτο σύστημα ὅλως ἀνίσχυρον καὶ ἀκατάλληλον πρὸς ἠθικὴν ἀναμόρφωσιν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, ἣν ἄλλως τε καὶ ἀπροκαλύπτως περιεφρόνει.

Ἀλλὰ μήπως ἡ ἐποχή, ἣν μελετῶμεν, εἶχε ***θρησκείαν,*** ἥτις ἠδύνατο νὰ φέρῃ ἀνόρθωσιν καὶ ἐξυγίανσιν εἰς τὴν πεπτωκυῖαν καὶ ἐξηρθρωμένην ἀνθρωπότητα; Ἀκριβῶς τότε, ὁπότε ὁ κόσμος εἶχεν εἴπερ ποτε ἀνάγκην θρησκείας ζώσης, διδασκούσης ὑψηλὰ ἰδανικά, ἡ ἐπικρατοῦσα κατὰ παράδοσιν Ἐθνικὴ θρησκεία—ἡ λατρεία τῶν Ὀλυμπίων θεοτήτων—εἶχεν ἀπονεκρωθῆ. Αἱ ἀνώτεραι τάξεις τῆς κοινωνίας καὶ οἱ διανοούμενοι πρὸ πολλοῦ εἶχον παύσει νὰ πιστεύωσιν εἰς τοὺς θεούς, ἢ καὶ ἐὰν παρεδέχοντο τὴν ὕπαρξίν των, ἐπίστευον, ὡς ἐδίδασκεν ἡ Ἐπικούρειος φιλοσοφία, ὅτι οἱ θεοὶ ζῶσιν εἰς ἄπειρον ἀπόστασιν καὶ οὐδόλως ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. Εἰς τὴν πολυθεΐαν, ἣν ἐδίδαξαν οἱ Ἕλληνες, προσετέθησαν ἤδη ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους αὐτοκράτορας αἱ ποικίλαι θεότητες τῆς Ἀνατολῆς—τῆς Αἰγύπτου, τῆς Φοινίκης, τῆς Συρίας, τῆς Περσίας καὶ τῆς Χαλδαίας—ὧν ἡ λατρεία ἐτελεῖτο καὶ ἐκαλλιεργεῖτο μάλιστα ἐν ὅλῃ τῇ Ἰταλίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ρώμῃ. Τῆς «θεογονίας» ταύτης τὸν κυκεῶνα ἐπηύξησεν ἡ ἀπὸ τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου ἀρξαμένη καὶ προϊοῦσα ***θεοποίησις τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων***· ὁ Καλιγούλας μάλιστα κατὰ τὴν τετραετῆ μόλις βασιλείαν του ἀπένειμεν εἰς ἑαυτὸν τὰς ἰδιότητας ὅλων κατὰ σειρὰν τῶν Ὀλυμπίων θεοτήτων, ὑπὸ τὰς δουλικὰς ἐπευφημίας τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ. Τί εἶχεν ἀπομείνει ἐκ τῆς παλαιᾶς Ἐθνικῆς θρησκείας εἴτε διὰ τὸν κοινὸν λαὸν εἴτε διὰ τὰς ἀνωτέρας τάξεις;

Ὁλόκληρος λοιπὸν ἡ τότε κοινωνία εἶχε παύσει νὰ πιστεύῃ εἰς τοὺς θεούς της καὶ ἐξηκολούθει ἁπλῶς κατὰ τύπους νὰ συμμορφοῦται πρὸς ἔθιμά τινα θρησκευτικά. Ὁλόκληρος ὅμως ἡ κοινωνία ἐκείνη—ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος μέχρι τοῦ τελευταίου ἀλήτου—ἦτο εἰς ἄκρον δεισιδαίμων, φοβουμένη ἀοράτους τινας δυνάμεις τοῦ κακοῦ. Ἡ δεισιδαιμονία αὕτη καθίστα τοὺς ἀνθρώπους εὔκολα θύματα τοῦ πρώτου τυχόντος «μαθηματικοῦ» (ἤτοι, ἀστρολόγου ἢ μάντεως) ἢ «μάγου» (θαυματουργοῦ, ἐπαοιδοῦ). Αὐτὸς ὁ αἱμοβόρος αὐτοκράτωρ Τιβέριος παριστᾶται ὑπὸ τῶν σατιρικῶν ποιητῶν ὡς περιστοιχιζόμενος ὑπὸ «σμήνους Χαλδαίων» ἐπαοιδῶν. Ὁ Ἐθνικὸς μάλιστα κόσμος εἶχε παύσει νὰ πιστεύῃ εἰς τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς προρρήσεις τῶν καθιερωμένων μαντείων (Δελφῶν, κτλ.) καὶ παρεδέχετο ὅτι οἱ θεοὶ εἶχον σιωπήσει διαπαντός. Ἐπίστευον μάλιστα καὶ ὅτι θεοί τινες εἶχον ἀποθάνει· ὡς λ. χ. ἐκεῖνοι οἱ ναῦται πλοίου τινος παρὰ τὴν Κέρκυραν, οἵτινες ἤκουσαν βοὴν καὶ θρῆνον εἰς τὸν αἰθέρα καὶ φωνὴν ἐξαγγέλλουσαν ὅτι «ὁ μέγας Πᾶν ἀπέθανε».

Νεκρὰ λοιπὸν πολυθεΐα καὶ μωροτάτη δεισιδαιμονία ἦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς θρησκευτικῆς καταστάσεως, καθ᾽ ἣν ἐποχὴν ὁ πυρσὸς τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κρατούμενος εἰς τὴν στιβαρὰν χεῖρα Παύλου τοῦ Ταρσέως, ἔλαμψεν ἀπὸ Δαμασκοῦ εἰς Ἀντιόχειαν, ἐξ Ἀντιοχείας εἰς Ἀθήνας καὶ Κόρινθον, ἐκ Κορίνθου εἰς Ἔφεσον, ἐξ Ἐφέσου εἰς Ρώμην.

(ἀκολουθεῖ)

ΥΜΝΟΣ ΜΑΡΤΙΝΟΥ ΛΟΥΘΗΡΟΥ

Εἰς τὴν βιογραφίαν τοῦ μεγάλου Ἀναμορφωτοῦ, ἣν ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὸ τεῦχος τοῦ π. Ὀκτωβρίου, ἀνεφέραμεν ὅτι ὁ Λούθηρος ὑπῆρξε καὶ ὑμνογράφος καὶ μελῳδός. Τῇ παρακλήσει συνδρομητοῦ τινος, παραθέτομεν κατωτέρω τὸν γνωστότερον ἐκ τῶν ὕμνων τοῦ Λουθήρου (Ein' feste Burg ist unser Gott), ἐν Ἑλληνικῇ μεταφράσει ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Εὐαγγελικοῦ ὑμνολογίου. Ὁ ὡραῖος οὗτος ὕμνος, μὲ τὸ βραδὺ καὶ μεγαλοπρεπές του μέλος, εἶναι εἷς τῶν πλέον ἀγαπητῶν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων Εὐαγγελικῶν:

1.

Θεὸς τὸ φρούριον ἡμῶν,
Ἀσπὶς ἐν τοῖς κινδύνοις,
Καὶ βοηθὸς παντὸς πιστοῦ
Ἐν ὥρᾳ τῆς ὀδύνης,
Κατὰ τοῦ Πονηροῦ,
Τοῦ τῶν ψυχῶν ἐχθροῦ,
Προπύργιον ἡμῶν
Ὁ πάντα κυβερνῶν,
Ὁ Ἄρχων τῆς εἰρήνης.

2.

Ἐὰν ἡμεῖς εἰς ἑαυτοὺς
Εἴχομεν τὴν ἐλπίδα,
Μάτην ἠθέλομεν ζητεῖ
Οὐράνιον πατρίδα·
Ἀλλ' εἶναι μεθ' ἡμῶν
Ὁ Μέγας Ἡγεμών,
Χριστὸς ὁ Λυτρωτής,
Ἐχθροῦ τοῦ τῆς ψυχῆς
Συντρίψας τὴν παγῖδα.

3.

Ὁ κόσμος ἐὰν ἐγερθῇ
Ἡμᾶς νὰ ἀφανίσῃ,
Θέλομεν ἄρα φοβηθῇ
Μὴ ὄντως κατισχύσῃ;
Ταχέως ὁ Θεὸς
Θὰ ἔλθῃ ἀρωγός,
Ἐν τῇ δυνάμει Του
Τῆς ἀληθείας Του
Τὸ κράτος θὰ ἱδρύσῃ!

— *Ἡ ἐλεημοσύνη τῶν πτωχῶν ἦναι νὰ μὴ μισοῦν τοὺς πλουσίους·*

— *Ὁ νοῦς ζητεῖ· ἡ καρδία εὑρίσκει.*

— *Ἂν ἡ λησμοσύνη δὲν ἦναι ἀχαριστία, πάντως ὅμως εἶναι τὸ ἔδαφος ὅπου ἀναπτύσσεται ἡ ἀχαριστία.*

— *Διὰ νὰ ἀναπτύξῃ κανεὶς τὸ φυσικόν του τάλαντον, ἀπαιτεῖται προσπάθεια ἀκατάπαυστος. Χωρὶς ἐργασίαν τὸ μέγιστον τάλαντον χάνεται, ὅπως τὸ ρυάκιον τῆς ἐρήμου, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνοίξῃ δρόμον διὰ μέσου τῆς ἄμμου τῆς ἐρήμου.*

Ο ΑΘΛΗΤΗΣ ΤΩΝ ΦΙΛΙΠΠΩΝ

Διήγημα τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 14ον

(συνέχεια)

Εἰς τὸ νέον περιβάλλον τῆς συμπαθείας τῆς κυρίας αὐτῆς ἐν Θεσσαλονίκη, ἡ Αἰγίσθη ἀνεπτύσσετο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ὡς ἄνθος χειμερινὸν ὑπὸ τὸ θάλπος τοῦ ἡλίου, ἀλλ᾿ ἐπρόκειτο ταχέως νὰ ἐπιδράσῃ καὶ νέα καὶ ἰσχυροτέρα δύναμις ἐπὶ τῆς ἀσθενικῆς ψυχῆς της.

Μίαν ἡμέραν, ὀλίγον μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Γαΐου, ἡ κυρία της τὴν διέταξε νὰ ἑτοιμασθῇ ὅπως τὴν συνοδεύσῃ εἰς περίπατον, καὶ περὶ τὴν 3ην ὥραν ἀμφότεραι, μὲ τὴν σεμνὴν ἀμφίεσιν τοῦ δρόμου καὶ καλῶς κεκαλυμμέναι μὲ καλύπτρας, ἐξεκίνησαν πρὸς ἄγνωστον διὰ τὴν Αἰγίσθην διεύθυνσιν.

Ἐπὶ τέλους ἐστάθησαν ἐμπρὸς εἰς ἕνα κτίριον, τὸ ὁποῖον εἶχε ὄψιν μεγαλοπρεπῆ, ὑπενθυμίζον ναόν, ἀλλ᾿ ὄχι τοὺς Ἐθνικοὺς ναοὺς τῶν Φιλίππων καὶ τῆς Θεσσαλονίκης. Ἦτο ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. Αἱ δύο γυναῖκες εἰσῆλθον καὶ ἡ Οἰνόη εὐθὺς κατηυθύνθη πρὸς τὸν γυναικωνίτην, ὅπου ἔλαβε θέσιν ἀκριβῶς ὄπισθεν τοῦ κιγκλιδωτοῦ, ὡς νὰ ἦτο τακτικὴ ἐπισκέπτρια εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἡ Αἰγίσθη εἰς τὸ πλευρόν της παρετήρει μὲ περιέργειαν τὸν ἁπλοῦν διάκοσμον τοῦ κτιρίου, διάφορον ἀπὸ ὅ,τι εἶχεν ἰδεῖ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης. Εἰς τὸ βάθος ἦτο μία ἐξέδρα μὲ ἕδρας τοποθετημένας ἡμικυκλικῶς. Ὄπισθεν αὐτῶν ἐκρέματο λευκὸν παραπέτασμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἀπέκρυπτεν ἐντελῶς μίαν μικρὰν θύραν. Εἰς τὰ καθίσματα τῆς ἐξέδρας ἐκάθηντο κατὰ σειρὰν οἱ Ραββῖνοι σοβαροί, ἀναμένοντες τὴν ἐναρκτήριον εὐχήν. Ἀφοῦ δὲ αὕτη ἀνεπέμφθη, ὁ ὑπηρέτης ἀπέσυρε τὸ λευκὸν παραπέτασμα ἀπὸ τὴν μικρὰν θύραν, τὴν ὁποίαν καὶ ἤνοιξε καὶ ἀπὸ μίαν ἐκεῖ θήκην ἐξήγαγε ἕνα κύλινδρον σκεπασμένον μὲ πολύτιμον ὕφασμα· τὸν ἐξετύλιξεν εἰς ὡρισμένον σημεῖον καὶ προχωρήσας πρὸς τὸ ἡμικύκλιον τῶν Ραββίνων τὸ ἐνεχείρισεν εἰς ἕνα ξένον, ὅστις ἐκάθητο μεταξὺ αὐτῶν. Ὁποία δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις καὶ ἡ συγκίνησις τῆς Αἰγίσθης, ὅταν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ξένου αὐτοῦ ἀνεγνώρισε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ὅστις εἶχεν ἐξορκίσει ἐξ αὐτῆς τὸ πονηρὸν πνεῦμα εἰς τοὺς Φιλίππους καὶ τοιουτοτρόπως τὴν εἶχεν ἐπαναφέρει εἰς τὰς φρένας της. Ἐπνίγετο ἐκ συγκινήσεως, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ χάσῃ λέξιν ἐξ ὅσων ἐκεῖνος ἤρχισε νὰ λέγῃ, ἐπιάσθη ἀπὸ τὸ κιγκλίδωμα καὶ προσήλωσεν ὅλην της τὴν προσοχὴν εἰς τὰ ἀναγινωσκόμενα. Κατὰ πρῶτον ὁ Παῦλος ἀνέγνωσεν ἐκ τῶν Ψαλμῶν διαφόρους περικοπάς, καὶ ἔπειτα ἐκ τῶν Προφητῶν, ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσεν, ἐπέστρεψεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὑπηρέτου τὸν κύλινδρον καὶ ἐκάθησεν. Ἔπειτα ἤρχισε τὴν ἑρμηνείαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἀναγνωσθέντων χωρίων, δεικνύων ὅτι ταῦτα ὡμίλουν περὶ τοῦ ἀληθινοῦ Μεσσία, ὅστις ἦλθε πραγματικῶς μεταξὺ τοῦ λαοῦ του καὶ ἐξεπλήρωσεν ὅσα περὶ αὐτοῦ προεφητεύθησαν. Ὑπέστη τὸ πάθος τοῦ Σταυροῦ καὶ τὸν θάνατον, ἀλλ᾿ ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ζῇ αἰωνίως ἐν οὐρανοῖς, μεσιτεύων παρὰ

τῷ Πατρὶ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν, οἵτινες σώζονται διὰ πίστεως, εἰς τὴν θυσίαν Αὐτοῦ. Τὰς μεγάλας καὶ πρωτοφανεῖς αὐτὰς ἀληθείας ἀνέπτυξε πειστικῶς καὶ σταθερῶς, μὲ ὕφος ἤρεμον, δεικνύων ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅστις εἶχεν ὑποστῆ ὅλα ταῦτα ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, ἦτο ὁ πραγματικὸς Μεσσίας, ὁ ἀναμενόμενος ἀπὸ αἰώνων πρὸς λύτρωσιν τοῦ Ἰσραήλ, οὐχὶ ἀπὸ κοσμικοῦ ζυγοῦ, ἀλλ᾽ ἀπὸ τοῦ βαρυτέρου ζυγοῦ τῆς ἁμαρτίας. «Ὁ Ἰησοῦς οὗτος», εἶπε, «τὸν ὁποῖον σᾶς κηρύττω, Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀληθὴς Μεσσίας καὶ ἐλευθερωτής, τὸν ὁποῖον ἀνεμέναμεν».

Μία ὑπόκωφος βοὴ ἀποδοκιμασίας διέτρεξε τὸ ἐκκλησίασμα. Καὶ ἀμέσως ἐξ ὅλων τῶν μερῶν ἐξεσφενδονίζοντο κατ᾽ αὐτοῦ ἀντιρρήσεις, ἐρωτήσεις, διαψεύσεις καὶ ἀνταποδείξεις· εἰς ὅλας δὲ ὁ Παῦλος ἔδιδεν ἀπαντήσεις εὐστόχους, χωρὶς νὰ θορυβηθῇ ἢ νὰ ἐξαφθῇ, μὲ τελείαν ἠρεμίαν καὶ ἄπειρον ὑπομονήν.

Καθ᾽ ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἑρμηνείας καὶ συζητήσεως ἡ Αἰγίσθη ὅσον καὶ ἡ Οἰνόη παρηκολούθουν μὲ βαθὺ ἐνδιαφέρον τὰ λεγόμενα. Ἀλλ᾽ ἐκ τῶν δύο ἡ Αἰγίσθη, κάλλιον τῆς λογίας αὐτῆς κυρίας, κατενόησε τὸ πνεῦμα τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ἐδέχθη τὸ κήρυγμα τῆς διὰ πίστεως εἰς τὸν Χριστὸν σωτηρίας καὶ ἤδη μὲ νέον αἴσθημα, γεννηθὲν ἐκ τῶν ὅσα ἤκουσεν, ἐδέχθη ταῦτα ἁπλῶς ὡς δέχεται ἓν μικρὸν παιδίον τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ πατρός του. Ὅ,τι δὲ δὲν ἠννόει «ἔκρυπτεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς,» ὡς ἡ ὑπὲρ πάσας τὰς γυναῖκας μακαρία μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐνῷ ἡ κυρία της ἐπάλαιε πρὸς μυρίας προλήψεις, παραδόσεις καὶ ἀμφιβολίας, ἀποτελέσματα τῆς Ἐθνικῆς της καταγωγῆς καὶ ἀνατροφῆς.

Ἐν τοσούτῳ ὅταν ἐξήρχοντο μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, ἡ δούλη ρίψασα βλέμμα πρὸς τὸ πρόσωπον τῆς κυρίας της, εἶδε τοὺς ὡραίους της γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς γεμάτους ἀπὸ δάκρυα.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὁσάκις ἐγίνετο σύναξις εἰς τὴν συναγωγήν, θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἴδη τὰς δύο αὐτὰς γυναῖκας—τὴν κυρίαν καὶ τὴν δούλην—εἰς τὰς πρώτας θέσεις τοῦ γυναικωνίτου, ὁπόθεν χωρὶς νὰ διακρίνωνται, ἔβλεπον καὶ ἤκουον ὅλα τὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ἠκροῶντο ἀπλήστως τῆς διδαχῆς τοῦ Παύλου καὶ τῶν συντρόφων του καὶ βαθμηδὸν ἔλαβον γνῶσιν ἀρκούντως πλήρη τῆς νέας θρησκείας τοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 15ον

Ἐνῷ οἱ Ἀπόστολοι παρέμενον εἰσέτι ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὁ Ἀμασίας καὶ ὁ Ἡρακλῆς παρουσιάσθησαν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πύλην τῆς ἐπαύλεως τοῦ πολιτάρχου Γαΐου, φέροντες τὰ ἐμπορεύματά των πρὸς πώλησιν—ἐξαίσια ὑφάσματα τῆς Αἰγύπτου, καὶ μεταξὺ αὐτῶν μερικὰ τοιαύτης λεπτότητος, μὲ κλωστὰς παρυφάς, ὥστε νὰ φαίνωνται ὄχι συνυφασμένα, ἀλλὰ κεντητά. Ταῦτα ὡμοίαζον μὲ τὰ πεφημισμένα ὑφάσματα τῆς Τύρου καὶ τῆς Σιδῶνος.

Ὁ θυρωρὸς τοὺς ἐγνώριζεν ὡς τιμίους καὶ ἀξιοπίστους ἀνθρώπους καὶ δὲν ἔφερε καμμίαν ἀντίρρησιν, ὅταν ἐζήτησαν νὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὴν οἰκοδέσποιναν, συνεκράτησε μόνον τὸν καλὸν σκύλον Πιστόν, ὅστις ἐξετέλει καὶ αὐτὸς χρέη θυρωροῦ.

Ἕνας ὑπηρέτης τοὺς εἰσήγαγεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἥτις ἐχρησίμευεν, ὡς τὸ

χειμερινὸν ἐντευκτήριον τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας καὶ τῶν φίλων των. Ὁ φθινοπωρινὸς ἥλιος εἰσήρχετο ἄπλετος δι' ἑνὸς παραθύρου μεγάλου τῆς νοτίου πλευρᾶς τῆς αἰθούσης. Ἐπὶ ταπήτων δὲ παχέων ἵσταντο καθίσματα Ρωμαϊκῆς κατασκευῆς, ἐνῷ εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς αἰθούσης ἔκαιε πύραυνον (μαγγάλι) χάλκινον.

Ἡ Αἰγίσθη ἐκάθητο ἐπάνω εἰς ἓν μαξιλάρι παρὰ τοὺς πόδας τῆς κυρίας της, ὅταν ὁ ὑπηρέτης εἰσήγαγε τοὺς δύο ἐμπόρους. Μόλις δὲ ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Ἡρακλέους, ὅστις ἀπήντα εἰς κάποιαν ἐρώτησιν τῆς Οἰνόης, ἀνεπήδησε, φωνάζουσα:

—Ὦ! κυρία μου! Αὐτοὶ εἶναι οἱ καλοὶ ἄνθρωποι ποῦ μὲ ἔσωσαν ἀπὸ τὸν θάνατον, εἰς τὸν «Τόπον τῶν τάφων!»

Ἡ Οἰνόη εὐθὺς ἔδειξεν ὅλον τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον καὶ πραγματικῶς ᾐσθάνετο διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀνελπίστου διασώσεως τῆς Αἰγίσθης κατὰ τὴν νύκτα, ὅτε ἀφέθη ὡς νεκρά, ἐκτεθειμένη εἰς τὰ ἄγρια θηρία τὰ ὁποῖα ἐπεσκέπτοντο τοὺς ἡμιανοίκτους τάφους εἰς ἀναζήτησιν βορᾶς. Αἱ ἐρωτήσεις της ἠκολούθουν ἡ μία τὴν ἄλλην, ἕωσοῦ ἐξηντλήθησαν αἱ πληροφορίαι ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, καὶ τότε ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ περὶ τῆς ἐθνικότητος τῶν δύο ἀνδρῶν.

—«Εἴσθε καὶ οἱ δύο Χριστιανοί· σὺ μὲν εἶσαι Ἑβραῖος», εἶπε πρὸς τὸν Ἀμασίαν, «ἀλλ' ὁ νέος αὐτός;»

—«Εἶμαι Ἕλλην, κυρία μου», ἀπήντησεν ὁ Ἡράκλης.

—«Φαίνεσαι ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικά σου», εἶπε μειδιῶσα ἡ Οἰνόη. «Ἀλλὰ πῶς σύ, λάτρης τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ θεοῦ τοῦ φωτός, τῆς ποιήσεως καὶ παντὸς ὡραίου πράγματος, εἱλκύσθης πρὸς τὴν νέαν θρησκείαν τῶν Χριστιανῶν; Διὰ τοὺς Ἑβραίους τὸ ἐννοῶ, διότι ἐπὶ αἰῶνας περιμένουν κάποιον Μεσσίαν νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ ζυγὸν ξένον. Σὺ ὅμως;»

—«Εἶμαι Χριστιανὸς ἀπὸ πολλοῦ· δὲν μὲ ἱκανοποίει ἡ θρησκεία τῶν πατέρων μου. Οἱ θεοί μας πολὺ ὀλίγον διαφέρουν ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους· ἔχουν ὅλα μας τὰ πάθη καὶ τὰς ἀδυναμίας. Ἀντὶ δὲ νὰ κατέρχωνται εἰς ἡμᾶς πρὸς ἀνύψωσιν καὶ ὁδηγίαν μας εἰς τὰ τῆς ζωῆς, ἐρίζουν ἀναμεταξύ των. Ὅταν λοιπὸν ἔμαθα ὅτι ὑπάρχει Θεὸς ὕψιστος, παντοδύναμος, ὁ Δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος, ὅστις ἀγαπᾷ καὶ εὐσπλαγχνίζεται τὰ πλάσματά Του, ἡ ψυχή μου ἐστράφη πρὸς Αὐτὸν ὡς πρὸς τὸν ἥλιον τὸν ζωογόνον. Ὅταν δὲ ἐδιδάχθην ὅτι ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον Σωτῆρα, τὸν Χριστόν, ὅπως διὰ τῆς ζωῆς του μᾶς διδάξῃ τὴν ἀγαθοεργίαν, τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν ἀλληλοβοήθειαν, διὰ δὲ τοῦ θανάτου αὐτοῦ μᾶς ἐξασφαλίζει τὴν μετὰ θάνατον εὐδαιμονίαν, ἔγεινα ὅλως ἰδικός του καὶ εἶμαι ἕτοιμος νὰ θυσιάσω τὰ πάντα ὑπὲρ ἑνὸς τοιούτου Κυρίου!».

Ὁ Ἕκτωρ ὡμίλει μὲ ἔξαρσιν, ἥτις ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Οἰνόην, ἥτις ἡτοιμάζετο νὰ τοῦ ἀπευθύνῃ κάποιαν ἐλαφρὰν ἀντίρρησιν, ὅπως τὸν κεντήσῃ. Ἀλλ' ἐσεβάσθη τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ νέου καὶ περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ εἴπῃ:

—«Πράγματι, ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ θρησκεία τῶν ταπεινῶν καὶ ἀνισχύρων. Τίς οἶδε ἂν δὲν ἔλθῃ ἡμέρα, ποῦ θὰ τρέξουν νὰ ζητήσουν βοήθειαν ἐξ αὐτῆς πολλοί, οἱ ὁποῖοι σήμερον νομίζουν ὅτι τὰ ξεύρουν ὅλα! Ἀλλὰ

τώρα, ἀνοίξατε τὰ δέματά σας νὰ ἰδοῦμεν τί ἐκπλήξεις ἔχουν νὰ μᾶς κάμουν οἱ ἐργαλειοὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τὰ ποικίλματα τῆς Φοινίκης!»

Ἐνώπιον τῶν ἐξαισίων ὑφασμάτων τῶν δύο ἐκείνων χωρῶν, καὶ αὐτὴ ἡ Οἰνόη, ὅσον καὶ ἂν ἦτο ἐξοικειωμένη μὲ τὰ ἔργα τέχνης καὶ πολυτελείας, ἐξεφράσθη μὲ θαυμασμόν, ἀλλ' ἠγόρασε μόνον ὀλίγα τινα ἀρίστης ἐργασίας, εἰποῦσα:

—«Ὅταν ἐπανέλθη ὁ σύζυγός μου απο τὴν Ρώμην, θὰ μᾶς ἐπισκεφθῆτε καὶ πάλιν, καὶ τότε θὰ κάμω καλὴν προμήθειαν τῶν ὡραίων σας ἐμπορευμάτων.»

***

Πολλαὶ ἡμέραι παρῆλθον, ἀλλ' ὁ πολιτάρχης Γάϊος ἐβράδυνε νὰ ἐπανέλθῃ. Ἡ σύζυγός του, παρ' ὅλον τὸ σθένος τοῦ χαρακτῆρός της, ἤρχισε νὰ ἀνησυχῇ. καὶ διὰ νὰ ἀνακουφισθῇ ἀπὸ τὰς πολλὰς καὶ πιεστικὰς σκέψεις, αἱ ὁποῖαι τῆς ἤρχοντο τότε εἰς τὸν νοῦν, κατέφευγεν εὐχαρίστως εἰς τὴν συντροφιὰν τῆς Αἰγίσθης, τῆς ὁποίας ἡ τελεία ἄγνοια τοῦ κόσμου καὶ ἡ παιδικὴ ἀφέλεια καὶ πίστις ἐνήργουν ὡς παρήγορον βάλσαμον ἐπὶ τῆς ψυχῆς τῆς κυρίας της.

Ἓν ἀπόγευμα περιεπάτουν μαζὺ ὑπὸ τὴν πρὸς τὸν κῆπον στοὰν τῆς ἐπαύλεως, ὅταν ἕνας ὑπηρέτης ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἐζήτει νὰ εἰσαχθῇ πλησίον αὐτῆς. Ἡ Οἰνόη διέταξε νὰ εἰσέλθῃ.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐφαίνετο καταστενοχωρημένος καὶ βιαστικός.

—«Ἦλθα, κυρία μου, νὰ ζητήσω τὴν βοήθειάν σας, ἀφοῦ ὁ κύριός σας, ὁ πολιτάρχης Γάϊος ἀπουσιάζει».

—«Τὸν περιμένω αὔριον ἢ τὸ πολὺ μεθαύριον. Ἀλλὰ τί τὸν θέλετε;»

—«Ὢ! κυρία. Δὲν ἐμάθατε λοιπὸν τί γίνεται ἔξω — εἰς τὴν κάτω πόλιν;»

—«Ὄχι. Τί;»

—«Πρόκειται περὶ τῶν φίλων μας τῶν Χριστιανῶν. Οἱ δρόμοι ποῦ συνορεύουν μὲ τὴν οἰκίαν, ὅπου μένουν οἱ Ἀπόστολοι, εἶναι γεμᾶτοι ἀπὸ ὄχλον τῆς κατωτάτης ὑποστάθμης. Ἔχουν πολιορκήσει τὸ μέρος καὶ ἀπειλοῦν μὲ ἀγρίας φωνὰς καὶ μὲ κατάρας ζητοῦν νὰ τοὺς παραδώσουν τὸν Παῦλον. Ὁ συρφετὸς εἶναι ποῦ ἐνεργεῖ ὅλα αὐτά, ἀλλ' εἶναι βαλμένοι ἀπὸ τοὺς Ραββίνους, διότι αὐτοὶ μαίνονται κατὰ τοῦ Παύλου, τὸν ὁποῖον δὲν ἠμπόρεσαν νὰ ἀποστομώσουν. Τοὐναντίον εἰς τὰς συζητήσεις αὐτοὶ δὲν εἶχαν τί νὰ ἀπαντήσουν καὶ ἔμειναν ἐντροπιασμένοι. Ἔπειτα, βλέπετε, ἔγιναν καὶ τόσοι προσήλυτοι ἀπὸ τὰς καλλιτέρας τάξεις τῶν πολιτῶν. Αὐτὸ δὲν τὸ ἀνέχονται οἱ Ραββῖνοι καὶ παρακινοῦν τὸν συρφετὸν εἰς αἱματοχυσίαν.»

—«Ποῦ μένει ὁ Παῦλος;»

—«Εἰς τὸ σπίτι τοῦ Ἰάσωνος».

—«Εἰς τοῦ Ἰάσωνος! Τὸν ξεύρω καλὰ τὸν Ἰάσωνα. Εἶναι ἄνθρωπος ἔντιμος καὶ εὐθὺς καὶ χαίρει γενικὴν ὑπόληψιν. Αὐτὸς θὰ προτιμήσῃ νὰ τὸν κόψουν κομμάτια, παρὰ νὰ παραδώσῃ τὸν Ἀπόστολον καὶ τοὺς ἄλλους καλοὺς ἐκείνους ἀνθρώπους», εἶπε ζωηρῶς ἡ Οἰνόη.

—«Ὁ Ἀπόστολος καὶ οἱ σύντροφοί του εἶναι ἀσφαλεῖς καὶ καλὰ κρυμμένοι,

κυρία. Δὲν πρόκειται περὶ αὐτῶν ἀλλὰ περὶ τοῦ ἰδίου τοῦ Ἰάσωνος, τὸν ὁποῖον ζητεῖ ὁ ὄχλος. Καὶ ἂν ἐβλέπατε τὰ πρόσωπά των! ὁμοιάζουν σὰν λῦκοι».

—«Τὸν Ἰάσωνα! Πρέπει εὐθὺς νὰ ληφθοῦν μέτρα . . . . Αἰγίσθη, τρέξε καὶ εἰπὲ νὰ ἑτοιμάσουν τὸ φορεῖόν μου. Θὰ ὑπάγω μόνη μου νὰ ἐνεργήσω».

—«Ἀλλὰ δὲν θὰ ἦναι δυνατὸν νὰ περάσετε. Οἱ δρόμοι τριγύρω τῆς οἰκίας τοῦ Ἰάσωνος εἶναι μία μάζα ἀνθρώπινη, πυκνὴ καὶ ἀδιάβατος εἶναι δὲ καὶ φόβος . . . . ».

—«Νομίζεις ὅτι θὰ τολμήσουν νὰ ἐμποδίσουν τὴν σύζυγον ἑνὸς πολιτάρχου; Τοῦ Γαΐου ἡ ἐξουσία ἐδῶ εἶναι μεγάλη. Οὔτε αὐτὴ ἡ Ρώμη δὲν ἐπεμβαίνει. Ἀλλ᾽ ἂς ἦναι. Νὰ μὲ συνοδεύσῃ λοιπὸν ἡ ἔφιππος σωματοφυλακή μου. Εἶναι γνωστὴ εἰς ὅλην τὴν Θεσσαλονίκην ἡ στολή. Θὰ τὴν σεβασθῇ ὁ λαός. Σὺ ἱππεύεις;»

—«Μάλιστα».

—«Λοιπὸν θὰ ἀποτελέσῃς μέρος τῆς συνοδίας; Σπεῦσε, Αἰγίσθη, νὰ εὕρῃς τὸν Κλεώπαν, νὰ δώσῃ τὴν διαταγήν· Θὰ ἔλθῃς μαζύ μου εἰς τὸ φορεῖον».

Ὀλίγα μόνον λεπτὰ τῆς ὥρας παρῆλθον καὶ ἡ μικρὰ συνοδία ἐξεκίνει τοῦ μεγάρου τοῦ Γαΐου, μὲ τὸ φορεῖον ἐν τῷ μέσῳ, φρουρούμενον ὑπὸ δέκα ἐφίππων ἀνδρῶν, οἵτινες διήνοιγον δρόμον διὰ μέσου τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον ἐπυκνοῦτο ὁλοέν, ἐφ᾽ ὅσον ἐπλησίαζον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰάσωνος. Ἐκεῖ ὅμως ἐδέησε νὰ σταθῇ ἐπὶ στιγμὴν καὶ ἐν τῷ μεταξὺ διάφοροι πολῖται, γείτονες τοῦ Ἰάσωνος, ἐφώναξαν, εἰδοποιοῦντες ὅτι τὸν Ἰάσωνα τὸν εἶχεν ἀπαγάγει ὁ ὄχλος καὶ παραδώσει εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν Πολιταρχῶν ὅπως δώσῃ λόγον».

—«Ἐμπρὸς λοιπὸν εἰς τὸ Συμβούλιον!» διέταξεν ἡ Οἰνόη μὲ σθένος καὶ ὕφος, ὑπὸ τὸ ὁποῖον διεφαίνετο ἡ ἀδάμαστος ἀπόφασις χαρακτῆρος συνειθισμένου νὰ ἐπιβάλλεται. Καὶ ἐξεκίνησε πάλιν ἡ συνοδία, ἀλλὰ τώρα ζωηρότερον, διὰ σταθερᾶς προελάσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ οἱ φορεῖς ἐπετάχυναν τὸν βηματισμόν των, ὅπως συμβαδίζουν ταυτοχρόνως μὲ τοὺς ἱππεῖς.

Τὸ φορεῖον εἶχε φθάσει εἰς τὸ πυκνότερον σημεῖον ὅλου τοῦ συνωτισμοῦ, ὅτε ἐξέφυγε τῆς Αἰγίσθης βαρὺς στεναγμός, τὸν ὁποῖον ἀμέσως κατέπνιξεν, ἀλλ᾽ ἔπεσεν ἡμιλιπόθυμος ἐπάνω εἰς τὸν ὦμον τῆς κυρίας της.

—«Μὴν ἦσαι παιδί! Τὶ φοβεῖσαι;» εἶπε ζωηρῶς ἀλλὰ μὲ σφιγμένα δόντια ἡ Οἰνόη.

—«Ἄχ! κυρία μου, δὲν βλέπεις ἐκεῖνον ἐκεῖ ἀριστερά, μὲ τὸν κίτρινον χιτῶνα καὶ τὸ σημαδευμένον πρόσωπον, ποῦ προκαλεῖ τὸν ὄχλον νὰ φωνάζῃ «Κάτω οἱ Χριστιανοί!» Λοιπόν, αὐτὸς εἶναι ὁ Φλάβιος, ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο ἄλλοτε κυρίους μου ποῦ μὲ ἐξεμεταλλεύοντο εἰς τοὺς Φιλίππους! Ἂν γυρίσῃ καὶ μὲ ἴδῃ, θὰ μὲ ἁρπάξῃ ἀπὸ τὰ χέρια σου μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ὄχλου!» Καὶ ἡ δυστυχὴς κόρη ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ τρέμῃ ὡς τὸ φύλλον.

—«Καὶ ἂν κυττάξῃ, νομίζεις ὅτι μπορεῖ νὰ σὲ γνωρίσῃ, ὅπως εἶσαι σκεπασμένη μὲ τὴν καλύπτραν; Ἢ ὅ,τι θὰ φαντασθῇ ποτὲ ὅτι μέσα εἰς τὸ φορεῖον τῆς συζύγου τοῦ πολιτάρχου Γαΐου εἶναι ἡ πρώην δούλη του! Ἡσύχασε! Εἶσαι ἀσφαλὴς κοντά μου καὶ παραπέρα θὰ φροντίσω νὰ ἦσαι ἀκόμη πλέον ἀσφαλής»,

εἶπεν ἡ Οἰνόη. «Ἰδού, ἐφθάσαμεν», ἐπρόσθεσε, ὅταν τὸ φορεῖον ἐστάθη πρὸ τῆς κλίμακος τοῦ Διοικητηρίου.

—«Ἂς ἔλθῃ ἐδῶ ὁ Φίλιππος», διέταξε ἡ Οἰνόη καὶ ἀμέσως ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς σωματοφυλακῆς νέος ἐπλησίασε τὸ φορεῖον, ἀναμένων διαταγάς.

—«Ἀνέβα εἰς τὸ Διοικητήριον, ζήτησε τὸν Ἵππαρχον καὶ παρακάλεσέ τον νὰ ἔλθῃ ἐδῶ νὰ τοῦ ὁμιλήσω ἐπειγόντως». Ὁ νέος ἀπεμακρύνθη.

Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγης ὥρας, ἥτις ἐφαίνετο αἰὼν εἰς τὴν τρέμουσαν Αἰγίσθην, ὁ Φίλιππος ἐπανῆλθε συνοδεύων ἕνα μεσήλικα ἄνδρα, σοβαροῦ παραστήματος, τὸν Νομικὸν Σύμβουλον τῆς διοικήσεως, στενὸν δὲ συγγενῆ τῆς κυρίας Οἰνόης. Αὕτη εὐθὺς μετὰ τὸν πρῶτον χαιρετισμὸν ἐφώναξε:

—«Τί ἀκούω, Ἵππαρχε; Ὁ καλός μας Ἰάσων κατηγορεῖται ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ συρφετοῦ;»

—«Ναί, κυρία ἐξαδέλφη, καὶ ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀνακρίνεται ἐνώπιον τῶν Πολιταρχῶν».

—«Καὶ ποία εἶναι ἡ ἐναντίον του κατηγορία;»

—«Ὅτι φιλοξενεῖ εἰς τὸ σπίτι του ἀνθρώπους στασιαστάς, οἱ ὁποῖοι κηρύττουν κάποιον νέον Βασιλέα».

—«Χά! Πάντοτε τὸ ἴδιον παραμύθι τῶν κακοβούλων Ἑβραίων, τὸ σύνθημα μὲ τὸ ὁποῖον ζητοῦν νὰ διεγείρουν τὸν λαὸν ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Πές μου, Ἵππαρχε, ἤκουσες ποτὲ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον νὰ ὁμιλῇ;»

—«Ποτέ».

—«Ἐγὼ ὅμως τὸν ἤκουσα πολλάκις. Μάθε λοιπὸν ἀπὸ ἐμένα, ποῦ μὲ ξεύρεις ὅτι δὲν ἐνθουσιάζομαι εὔκολα, ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν Χριστιανῶν δὲν ἔχει τίποτε τὸ στασιαστικόν, τὸ συνωμοτικόν. Αὐτοὶ κηρύττουν θρησκείαν εἰρήνης, ἀγάπης, ἀλληλοβοηθείας, μέχρις αὐτοθυσίας. Ἔπειτα, τὸν Ἰάσωνα μήπως δὲν τὸν γνωρίζουν οἱ Πολιτάρχαι, ὡς τὸν πλέον ἔντιμον καὶ εὐυπόληπτον τῶν πολιτῶν μας; Αἴ, ἂν ἦτο ἐδῶ ὁ Γάϊος! Μὰ δὲν ὑπάρχει καθόλου μυαλὸ εἰς ὅλον τὸ Συμβούλιον, ποῦ ἀφίνουν νὰ τοὺς ἄγῃ καὶ νὰ τοὺς φέρῃ αὐτὸς ὁ ὄχλος;»

—«Μά, βλέπεις, κυρία ἐξαδέλφη, ἐγεννήθησαν ὑποψίαι εἰς τὴν Ρώμην διὰ τὴν νομιμοφροσύνην τῶν Θεσσαλονικέων. Δι᾿ αὐτὸ μάλιστα ἐκλήθη εἰς τὴν Ρώμην ὁ σύζυγός σου. Αὐταὶ αἱ συκοφαντίαι περὶ κηρύξεως ἑνὸς νέου βασιλέως Χριστοῦ προέρχονται ἀπὸ τοὺς φανατικοὺς Ἰουδαίους ἐκ μίσους θρησκευτικοῦ ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Ἀλλ᾿ εἰς τὴν Ρώμην φαίνεται νὰ ἐξέλαβον τὸ πρᾶγμα ὅτι ἐνοχοποιεῖ ὅλον τὸν λαὸν τῆς Θεσσαλονίκης, ἐνῷ οἱ καλοὶ Θεσσαλονικεῖς οὔτε κατὰ διάνοιαν θέλουν νὰ ἀκούσουν περὶ νέου βασιλέως!»

(ἀκολουθεῖ)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας ὅλους ἐκείνους τοὺς συνδρομητὰς καὶ φίλους τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς», Εὐαγγελικούς τε καὶ Ὀρθοδόξους, οἵτινες, μαθόντες τὰς οἰκονομικὰς αὐτοῦ δυσχερείας καὶ πληροφορηθέντες τὴν δήλωσιν ἡμῶν ὅτι ἡ ἔκδοσις αὐτοῦ θὰ συνεχίζετο κατὰ τὸ 1934 μόνον ἐὰν ἐνεγράφοντο 250 νέοι συνδρομηταὶ ἐκτὸς τῶν ἤδη ὑπαρχόντων, ἔσπευσαν νὰ καλύψωσι τὰς νέας ταύτας συνδρομάς. Διὰ τῆς φιλοτίμου μάλιστα ἐνεργείας των ἐνεγράφησαν ἤδη ἄνω τῶν 350 νέων συνδρομητῶν, ὧν καὶ ἤρχισεν ἡ καταβολὴ τῶν συνδρομῶν.

Δυσκολευόμεθα νὰ εὕρωμεν λόγους ὅπως ἐκφράσωμεν ἐπαξίως ὅλην μας τὴν συγκίνησιν διὰ τὴν πρόθυμον ταύτην ὑλικὴν ἐπικουρίαν καὶ πρὸ πάντων διὰ τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως, ἅτινα κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἐξεδηλώθησαν ἀπέναντι τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Τὸ μόνον καὶ τὸ καλλίτερον, ὅπερ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, εἶναι ὅτι θὰ προσπαθήσωμεν νὰ φανῶμεν ἀντάξιοι τῶν αἰσθημάτων τούτων. Καὶ ἀποδυόμεθα μετὰ νέου θάρρους καὶ ζήλου εἰς τὴν συνέχισιν τοῦ ἔργου, ὅπερ ἐν τῷ μικρῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών του τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἀπὸ τόσων ἐτῶν ζητεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ—νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν πνευματικὴν ἀναζωπύρησιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου.

ΠΟΙΚΙΛΑ

—***Ὡραία Ἑλληνικὴ φιλανθρωπία.*** Ὁ Ἀμερικανικὸς τύπος ἐξαίρει τὸ παράδειγμα δύο Ἑλλήνων ἰδιοκτητῶν ἑστιατορίων ἐν Ἀμερικῇ καὶ συνιστᾷ τὸ παράδειγμα τοῦτο εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς συναδέλφους των. Κατὰ τὴν «Ἑορτὴν τῆς Εὐχαριστίας» (ἥτις εἶναι πάνδημος ἐτησία ἑορτὴ κατὰ μῆνα Νοέμβριον εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας πρὸς ἀπόδοσιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν τῆς γῆς), εἰς τὴν πόλιν Des Moines, τῆς Πολιτείας Iowa, ὁ Ἕλλην Ἀθανάσιος Ράλλης, ἰδιοκτήτης ἑστιατορίου, βλέπων τὴν ἐκ τῆς κρίσεως καὶ ἀνεργίας ἐπικρατοῦσαν ἐν τῇ πόλει δυστυχίαν, διένειμε 1000 εἰσιτήρια εἰς πτωχοὺς καὶ ἀνέργους, χήρας καὶ ὀρφανά, οἵτινες δυνάμει τῶν εἰσιτηρίων τούτων εἰσῆλθον εἰς τὸ ἑστιατόριόν του καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν δωρεὰν κατὰ τὴν εὐχαριστήριον ἐκείνην ἑορτήν. Μάλιστα, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ περιποιηθῇ καλλίτερον τοὺς χιλίους τούτους ἀπόρους προσκεκλημένους του, ὁ φιλότιμος καταστηματάρχης δὲν ἐδέχθη ἄλλους πελάτας ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς ἄλλην πόλιν, ἀπέχουσαν 1000 μίλια ἀπὸ τὴν Des Moines, ἄλλος Ἕλλην ἑστιάτωρ παρέθηκε δωρεὰν γεῦμα εἰς 1300 πτωχοὺς καὶ ἀνέργους.

Εὖγε εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς καλοὺς Ἕλληνας, οἵτινες τόσον ἐμπράκτως ἐξεπλήρωσαν τὸ λόγιον τοῦ Χριστοῦ: «Ἐπείνασα καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν... ἐφ' ὅσον γὰρ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε». Ἐὰν ἅπαντες οἱ Χριστιανοὶ οὕτω θέσουν εἰς ἔμπρακτον ἐφαρμογὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ, τάχιστα θὰ ἐκλίπῃ ἐκ τοῦ κόσμου ἡ δυστυχία, ἡ ἀδικία καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κακά, ἅτινα μαστίζουν τὴν ἀνθρωπότητα.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΗΜΩΝ

Ἡ περυσινὴ περιπέτεια τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν, καθ᾽ ἣν ἠναγκάσθη νὰ σταματήσῃ ἐπὶ 4 μῆνας τὴν ἔκδοσίν του ἕνεκεν ἐλλείψεως χρημάτων, ἐνῷ τῷ καθυστεροῦντο χιλιάδες δραχμῶν ἐκ συνδρομῶν, δὲν θὰ ἐπαναληφθῇ ἐφέτος.

Διότι ἐλάβομεν ἤδη μέτρα τινα ἐξασφαλιστικὰ καὶ μεταξὺ τούτων τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν νὰ ἐφαρμόσωμεν τοῦ λοιποῦ αὐστηρῶς τὸν παγκόσμιον δημοσιογραφικὸν κανόνα τῆς προπληρωμῆς τῶν συνδρομῶν. Ὄχι διότι οἱ ἀξιότιμοι συνδρομηταὶ ἡμῶν συνειθίζουν νὰ ἀπαρνῶνται τὰς ὑποχρεώσεις των· καθ᾽ ὅλα τὰ διαρρεύσαντα ἔτη ἀσήμαντος ὑπῆρξεν ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων, οἵτινες ἐν τέλει δὲν ἐπλήρωσαν τὴν συνδρομήν των. Ἀλλ᾽ ἡ ἐπὶ ἓν καὶ ἐνίοτε δύο ἔτη καθυστέρησις τῆς συνδρομῆς εἶναι, δι᾽ ἓν περιοδικόν, τὸ ὁποῖον δὲν διαθέτει ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, τραῦμα ἐξ ἴσου βαρὺ μὲ τὴν ἀπώλειαν τῆς συνδρομῆς.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἅπαντες οἱ συνδρομηταὶ ἡμῶν αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τὸ μικρὸν τοῦτο περιοδικόν· διότι ἄλλως δὲν θὰ ἐξηκολούθουν νὰ ἦναι συνδρομηταὶ αὐτοῦ. Ἡ δὲ βραδύτης των περὶ τὴν πληρωμὴν τῆς συνδρομῆς των ὀφείλεται ἁπλῶς εἰς τὴν γνησίαν ἐκείνην Ἑλληνικὴν ἀφροντησίαν καὶ ἀμέλειαν, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐν μέσαις Ἀθήναις 10,000 πολῖται ἠμέλησαν τελευταίως νὰ μεταβοῦν εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν τῆς γειτονιᾶς των καὶ νὰ παραλάβουν τὰ ἐκλογικά των βιβλιάρια—πρᾶγμα, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἀπῃτεῖτο καμμία πληρωμή!

Ἀλλ᾽ ἐὰν πράγματι ἐνδιαφέρωνται διὰ τὸν «Ἀστέρα τῆς Ἀνατολῆς» καὶ δὲν δύνανται νὰ τὸν βοηθήσουν ἐγγράφοντες νέους συνδρομητάς, ἄς πληρώσουν τοὐλάχιστον ἕκαστος τὴν ἰδικήν του συνδρομὴν ἀμέσως.

Οἱ ἀρχαῖοι Ρωμαῖοι εἶχον καὶ παροιμίαν: «Bis dat qui cito dat», ἤτοι, «Διπλάσια δίδει κανεὶς ὅταν δίδῃ ἀμέσως!», τοῦτ᾽ ἔστιν, ἡ γοργὴ πληρωμὴ ἔχει ἀξίαν διπλασίαν τῆς καθυστερουμένης πληρωμῆς. Καὶ ἐπὶ τέλους, πρόκειται περὶ ποσοῦ εὐτελοῦς μὲν διὰ τὸν κάθε συνδρομητὴν (μιᾶς περίπου δεκάρας τὴν ἡμέραν), ἀλλὰ ποσοῦ ζωτικοῦ διὰ τὸ περιοδικόν, ὅταν πολλαπλασιάζεται ἐπὶ πολλὰς ἑκατοντάδας.

Διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν τοὺς ἀγαπητοὺς συνδρομητὰς νὰ σπεύσουν, ἅμα τῇ λήψει τοῦ παρόντος τεύχους, νὰ μᾶς ἐμβάσουν τὴν συνδρομήν των διὰ τὸ ἔτος 1934 (ὡς καὶ τὴν τοῦ 1933 ἐκεῖνοι, οἵτινες εἰσέτι τὴν καθυστεροῦν). Διότι τὸ τεῦχος τοῦ Φεβρουαρίου εἰς οὐδένα ἀπολύτως θὰ σταλῇ, ὅστις δὲν εἶναι ἐν τάξει μὲ τὸ ταμεῖον τοῦ περιοδικοῦ. Καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ κανὼν οὗτος θὰ ἐφαρμοσθῇ ἀμειλίκτως, διότι καὶ ἡμεῖς εὑρισκόμεθα ἀπέναντι μιᾶς ἀμειλίκτου ἀνάγκης.